

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلی وزارت

رسمی جریده

د افغانستان د اسلامي	قانون تشکیل و صلاحیت
جمهوریت د قضائیه قوی	قوه قضائیه جمهوري
د تشکیل او واک قانون	اسلامي افغانستان

در این شماره :

۱- قانون تشکیل و صلاحیت قوه قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان صفحه (۷۵ - ۱)

د امتیاز خاوند : د عدلی وزارت

مسؤل چلوونکی : قانونمل محمد رحیم "دقیق"

۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷

ددفتر تېلفون : ۰۷۵۲۰۵۲۷۰۹

مرستیال : نور علم ۰۷۰۰۱۴۷۱۷۸

مهتم: محمد جان ۰۷۸۳۳۰۶۹۸۲

ویب سایت : www.moj.gov.af

قیمت این شماره : (۵۰) افغانی

تیراژ چاپ اول : (۳۰۰۰) جلد

آدرس : وزارت عدلیه ، ریاست نشرات ، چهارراهی پشتونستان ، کابل

د افغانستان اسلامي جمهوري رياست

گڼه : (۸۴۹۳)

نېټه: ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

محترم څارنپوه حبيب الله غالب

د عدليې وزير:

د افغانستان اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې د تشكيل او واک قانون چې د ملي شوري دولسي جرگې د ۱۳۹۱/۱۰/۲۵ نېټې (۸۱) گڼې مصوبې پر بنسټ، د ټولو غړو دوو ثلثو رايو سره په (۹) فصلونو او (۱۱۰) مادو کې تصويب او د افغانستان د اساسي قانون د (۹۴) مادې د حکم له مخې، توشېح شوی کڼل کېږي، له مصوبې سره يې يوځای تاسو ته واستول شو، خو په رسمي جريده کې په خپرېدو يې اقدام وکړئ.

حامد کرزی

د افغانستان اسلامي جمهوريت رئيس

رياست جمهوري اسلامي افغانستان

شماره: (۸۴۹۳)

تاريخ: ۱۳۹۱/۱۱/۲۸

محترم څارنپوه حبيب الله غالب

وزير عدليه:

قانون تشكيل و صلاحيت قوه قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان که بر اساس مصوبه شماره (۸۱) مؤرخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۵ ولسي جرگه شوراى ملي به دوثلث آراء كل اعضاء به داخل (۹) فصل و (۱۱۰) ماده تصويب وبه تاسى از حکم ماده (۹۴) قانون اساسي افغانستان، توشېح شده محسوب مى گردد همراه با مصوبه آن به شما ارسال شد، تا به نشر آن درجريده رسمي اقدام نمايد.

حامد کرزی

رئيس جمهوري اسلامي افغانستان

د افغانستان داسلامي جمهوري دولت	دولت جمهوري اسلامي افغانستان
ملي شوري	شورای ملي
ولسي جرگه	ولسی جرگه
د افغانستان د اسلامي جمهوريت د	مصوبه
قضائيه قوې د تشکيل او واک قانون	قانون تشکيل و صلاحيت قوه
د ټولو غړو په دوه ثلثه رایو سره	قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان
مصوبه	به دوثلث آرای کل اعضاء

ګڼه: (۸۱)

شماره: (۸۱)

نېټه: ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۵

تاریخ: ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۵

ولسي جرگې د ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۵ نېټې د دوشنبې په ورځ په عمومي غونډه کې د اساسي قانون د څلور نوي يمې مادې د حکم پر بنسټ، د افغانستان جمهوريت د قضائيه قوې د تشکيل او واک قانون د دويم ځل لپاره د ټولو غړو په دوه ثلثه رایو سره تصويب کړ.

ولسي جرگه در جلسه عمومي روز دوشنبه مؤرخ ۱۳۹۱/۱۰/۲۵ خویش به تأسی از حکم ماده نود و چهارم قانون اساسی، قانون تشکيل و صلاحيت قوه قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان را به دو ثلث آرای کل اعضاء مجدداً تصويب نمود.

الحاج عبدالرووف "ابراهيمی"

الحاج عبدالرووف "ابراهيمی"

د ولسي جرگې رئيس

رئيس ولسي جرگه

فهرست مندرجات

قانون تشکيل و صلاحيت قوه قضائيه جمهوري اسلامي افغانستان

فصل اول

احکام عمومي

ماده	عنوان	صفحه
ماده اول:	مبنى.....	۱
ماده دوم:	استقلاليت.....	۱
ماده سوم:	تأمين عدالت.....	۲
ماده چهارم:	اصطلاحات.....	۲
ماده پنجم:	ترکيب.....	۸
ماده ششم:	مراجعه به محاکم.....	۸
ماده هفتم:	اعتراض بر فيصله.....	۹
ماده هشتم:	صلاحيت رسيدگي.....	۹
ماده نهم:	طرز رسيدگي.....	۱۰
ماده دهم:	رسيدگي قضايای توسط قضات.....	۱۰
ماده يازدهم:	علنيت جلسه.....	۱۱
ماده دوازدهم:	ذکر مواد قانونی.....	۱۲
ماده سيزدهم:	مصدر حکم.....	۱۲
ماده چهاردهم:	واجب التعميل بودن فيصله قطعی.....	۱۳
ماده پانزدهم:	داشتن ترجمان.....	۱۳
ماده شانزدهم:	داشتن وکیل.....	۱۴

ماده هفدهم:	عدم امتناع از اصدار حکم..... ۱۴
ماده هجدهم:	عدم تعدیل حکم بعد از ابلاغ..... ۱۵
ماده نوزدهم:	استقلالیت در اصدار حکم..... ۱۵
ماده بیستم:	عدم عضویت در حزب..... ۱۵
ماده بیست و یکم:	عدم اشتغال به وظایف دیگر..... ۱۶
ماده بیست و دوم:	ترتیب و طی مراحل بودجه..... ۱۶

فصل دوم

تشکیل، ترکیب، وظایف و صلاحیت های ستره محکمه

ماده بیست و سوم:	عالیترین مرجع قضایی..... ۱۷
ماده بیست و چهارم:	شورای عالی..... ۱۷
ماده بیست و پنجم:	تعیین رئیس دارالانشاء..... ۱۸
ماده بیست و ششم:	نصاب جلسات شورای عالی..... ۱۸
ماده بیست و هفتم:	تدویر جلسات..... ۱۸
ماده بیست و هشتم:	صلاحیت پیشنهاد و تفسیر قوانین..... ۱۹
ماده بیست و نهم:	موارد ارجاع تخطی ها..... ۲۰
ماده سی ام:	متوقف ساختن رسیدگی قضیه..... ۲۰
ماده سی و یکم:	وظایف و صلاحیت های قضائی..... ۲۱
ماده سی و دوم:	وظایف و صلاحیت های اداری..... ۲۲
ماده سی و سوم:	وظایف اداری..... ۲۴
ماده سی و چهارم:	موارد تجدید نظر..... ۲۵
ماده سی و پنجم:	احاله مجدد به محکمه مربوط..... ۲۷

ماده سی و ششم:	میعاد تجدید نظر..... ۲۷
ماده سی و هفتم:	ارایه در خواست تجدید نظر..... ۲۸
ماده سی و هشتم:	تعیین کمیسیون های تجدید نظر..... ۲۸
ماده سی و نهم:	حضور لوی خاړنوال وزیر عدلیه در مجالس تجدید نظر.... ۳۰
ماده چهلیم:	صلاحیت رئیس ستره محکمه..... ۳۰
ماده چهل و یکم:	تفویض صلاحیت..... ۳۲
ماده چهل و دوم:	دیوان های ستره محکمه..... ۳۲
ماده چهل و سوم:	صلاحیت رئیس دیوان..... ۳۳
ماده چهل و چهارم:	مستشاران قضایی..... ۳۴
ماده چهل و پنجم:	وظایف مستشاران..... ۳۴
ماده چهل و ششم:	طرز فعالیت..... ۳۵
ماده چهل و هفتم:	نقض و ارجاع آن به محکمه تحتانی..... ۳۵
ماده چهل و هشتم:	ارجاع به سبب بطلان..... ۳۶
ماده چهل و نهم:	واجب التعمیل بودن فیصله ها و قرار ها..... ۳۷
ماده پنجاهم:	آمریت عمومی اداری قوه قضائیه..... ۳۷
ماده پنجاه و یکم:	ادارات مسلکی و اداری..... ۳۸

فصل سوم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت محاکم استیناف

ماده پنجاه و دوم:	تشکیل..... ۳۹
ماده پنجاه و سوم:	ترکیب دیوان های محاکم..... ۴۰
ماده پنجاه و چهارم:	رسیدگی فیصله ها و قرارها..... ۴۰

۴۱.....	قطعت فیصله ها و قرار ها	ماده پنجاه و پنجم:
۴۲.....	وظایف و صلاحیت های رئیس محکمه استیناف	ماده پنجاه و ششم:
۴۳.....	رهبری جلسات	ماده پنجاه و هفتم:
۴۳.....	مسئولیت	ماده پنجاه و هشتم:
۴۳.....	کارکنان و شعبات اداری	ماده پنجاه و نهم:
۴۴.....	محکمه استیناف عسکری	ماده شصتم:

فصل چهارم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت محاکم ابتدائیه

۴۵.....	تشکیل محاکم ابتدائیه	ماده شصت و یکم:
۴۶.....	دیوان های محکمه ابتدائیه شهری	ماده شصت و دوم:
۴۷.....	رسیدگی قضایا توسط دیوان های مربوط	ماده شصت و سوم:
۴۸.....	رهبری دیوان ها	ماده شصت و چهارم:
۴۸.....	محکمه ابتدائی تجارتی	ماده شصت و پنجم:
۴۹.....	محکمه ابتدائیه احوال شخصیه (امور خانواده)	ماده شصت و ششم:
۴۹.....	محکمه ابتدائیه اطفال	ماده شصت و هفتم:
۵۱.....	صلاحیت محکمه ابتدائیه ولسوالی	ماده شصت و هشتم:
۵۱.....	ترکیب	ماده شصت و نهم:
۵۲.....	تعیین محکمه ذیصلاح در قضایای جزائی	ماده هفتادم:
۵۳.....	مسئولیت فردی و مشترک	ماده هفتاد و یکم:
۵۳.....	قطعت حکم محکمه ابتدائیه	ماده هفتاد و دوم:
۵۴.....	شعبات اداری محاکم	ماده هفتاد و سوم:

فصل پنجم

ادارات ثبت اسناد و وثایق

۵۵.....	ایجاد اداره	ماده هفتاد و چهارم:
۵۶.....	ثبت اسناد تجارتي	ماده هفتاد و پنجم:
۵۶.....	گزارش دهی	ماده هفتاد و ششم:
۵۶.....	محاكم ابتدائیه عسکری	ماده هفتاد و هفتم:
۵۸.....	صلاحیت رسیدگی	ماده هفتاد و هشتم:
۵۸.....	رسیدگی جرم سنگین	ماده هفتاد و نهم:
۵۹.....	صلاحیت محاکم عسکری در دعوی حق العبد	ماده هشتادم:

فصل ششم

امور مربوط به قضات و کارکنان قوه قضائیه

۶۰.....	شرایط انسلاک قضاء	ماده هشتاد و یکم:
۶۱.....	سوگند	ماده هشتاد و دوم:
۶۲.....	تقرر و تبدل قضات و کارکنان	ماده هشتاد و سوم:
۶۳.....	تبدیلی قضات	ماده هشتاد و چهارم:
۶۳.....	پذیرش مجدد قاضی مستعفی	ماده هشتاد و پنجم:
۶۴.....	تقاعد قضات	ماده هشتاد و ششم:
۶۴.....	تطبيق قانون کار و اسناد تقنینی مرتبط به آن	ماده هشتاد و هفتم:
۶۵.....	حقوق، امتیازات و مکافات	ماده هشتاد و هشتم:
۶۵.....	امتیاز مسلکی	ماده هشتاد و نهم:
۶۶.....	تقدیر نامه ها	ماده نودم:

فصل هفتم

مسئولیت جزائی

ماده نود و یکم: توقیف قاضی.....۶۷

فصل هشتم

اداره مراقبت قضائی

ماده نود و دوم: تشکیل.....۶۸

ماده نود و سوم: ترکیب.....۶۸

ماده نود و چهارم: تعقیب جرایم و وظیفوی قضات.....۶۹

ماده نود و پنجم: فعالیت اداره مراقبت قضائی.....۶۹

ماده نود و ششم: امور ذاتی منسویین محاکم عسکری.....۶۹

ماده نود و هفتم: درنظر گرفتن چگونگی فیصله های قضات در ترفیع.....۷۰

ماده نود و هشتم: اجرای حقوق و امتیازات طبق احکام اسناد تقنینی.....۷۱

ماده نود و نهم: امتیاز کادر قضائی قضات عسکری.....۷۱

ماده صدم: مکلفیت قضات و منسویین محاکم عسکری...۷۱

فصل نهم

احکام متفرقه

ماده یکصد و یکم: لباس قضات.....۷۲

ماده یکصد و دوم: کارت هویت.....۷۲

ماده یکصد و سوم: داشتن مهر.....۷۲

ماده یکصد و چهارم: امنیت قضات و محاکم.....۷۳

ماده یکصد و پنجم: ثبت دارائی.....۷۳

۷۴.....مقام تشریفاتى	ماده یکصد و ششم:
۷۴.....نشریه اختصاصی	ماده یکصد و هفتم:
۷۴.....مشاور مسلکی	ماده یکصد و هشتم:
۷۵.....پیشنهاد قوانین	ماده یکصد و نهم:
۷۵.....انفاذ	ماده یکصد و دهم:

د افغانستان د اسلامي جمهوريت

د قضائيه قوې د تشكيل او واک

قانون

لومړۍ فصل

عمومي حكمونه

مبني

لومړۍ ماده:

دغه قانون د افغانستان د اساسي قانون د (يوسلو شپاړسمې او يو سلو درويشتمې مادې) د حكمونو پر بنسټ د قضائيه قوې د محكمو په تشكيل، جوړښت (تركيب)، دندو او واكونو پورې د اړوندو چارو د تنظيم په منظور، وضع شوی دی.

خپلواکتوب

دوه یمه ماده:

د افغانستان د اسلامي جمهوريت قضائيه قوه د دولت خپلواک رکن دی، خپلې دندې د قانون د حكمونو مطابق سرته رسوي.

قانون تشكيل و صلاحيت قوه

قضائيه جمهوري اسلامي

افغانستان

فصل اول

احكام عمومي

مبني

ماده اول:

این قانون به تأسی از احکام مواد (یکصد و شانزدهم و یکصد و بیست و سوم) قانون اساسی افغانستان به منظور تنظیم امور مربوط به تشکیل، ترکیب، وظایف و صلاحیت های محاکم قوه قضائیه، وضع گردیده است.

استقلالیت

ماده دوم:

قوه قضائیه جمهوری اسلامی افغانستان رکن مستقل دولت بوده، وظایف خویش را مطابق احکام قانون ایفا می نماید.

د عدالت تأمينول

درېيمه ماده:

قضائيه قوه د دولت په شمول د حقيقي يا حكمي اشخاصو ترمنځ د قضيو او شخړو حل او فصل، د عدالت تأمين، د فرد او ټولنې له حقوقو څخه ملاتړ، د قانون د حكمونو مطابق، په هېواد كې د قضايي مرافقو د توحيد په مقصد تأمينوي.

اصطلاحگانې

خلورمه ماده:

پدې قانون كې لاندې اصطلاحگانې دغه مفاهيم افاده كوي:

۱- ابرام: د استيناف د محكمې په واسطه د ابتدائيه محكمې د حكم تاييد يا د سترې محكمې په واسطه د استيناف د محكمې د حكم تاييديدل دي.

۲- ذاتي چارې: تقرر، تبدل، ترفيع، د رتبې تعديل، تقاعد، د تقاعد رفع كېدل، د موافقې وركول او د استعفي منل دي.

۳- بطلان: د اساسي اجراءاتو په هكله د قانون د له نه په پام كې نيولو څخه راپيدا شوي حالت دي چې لاندې موارد پكې

تأمين عدالت

ماده سوم:

قوه قضائيه حل و فصل قضايا و منازعات بين اشخاص حقيقي يا حكمي به شمول دولت، تأمين عدالت، حمايت از حقوق فرد و جامعه مطابق احكام قانون به مقصد توحيد مرافق قضائي را در کشور تأمين مي نمايد.

اصطلاحات

ماده چهارم:

اصطلاحات آتي در اين قانون مفاهيم ذيل را افاده مي نمايد:

۱- ابرام: تاييد حكم محكمه ابتدائيه توسط محكمه استيناف يا تاييد حكم محكمه استيناف توسط ستره محكمه مي باشد.

۲- امور ذاتي: تقرر، تبدل، ترفيع، تعديل رتبه، تقاعد، رفع تقاعد، اعطاي موافقه و قبولي استعفا مي باشد.

۳- بطلان: حالي است ناشي از عدم رعايت احكام قانون در مورد اجراءات اساسي كه شامل موارد ذيل

شاملېږي:

می گردد:

- د قضاء د بنسټيزو ارکانو نشتون.
- فقدان ارکان اساسی قضاء.
- د غیر محتمل الثبوت پریکړو (فیصلو) صادرېدل.
- صدور فیصله غیر محتمل الثبوت.
- د دعوي د اړخونو څخه د یوه، قضایي هیئت یا محکمې، د واک نه لرل.
- فقدان صلاحیت یکی از طرفین دعوی، هیئت قضائی یا محکمه.
- ۴- تأویل: د احتمالي معني د اخیستلو په اړه د قانون د مشخصې مادې د حکم تعبیر دی.
- ۴- تأویل: تعبیر حکم ماده مشخص قانون مبنی بر اخذ معنی احتمالی آن می باشد.
- ۵- نوې کتنه: د قانون د حکمونو مطابق د نویو دلایلو د څرګندېدو پر بنسټ د محکمو د قطعي او نهائي حکمونو بیا څېړل دي.
- ۵- تجدید نظر: رسیدگی مجدد احکام قطعی و نهایی محاکم به اساس ظهور دلائل جدید مطابق به احکام قانون می باشد.
- ۶- د حکم تصحیح: عبارت دي له:
- ۶- تصحیح حکم: عبارت است از:
- په حکم کې د سهوې او مادي خطاء څخه د راپیدا شوي شکلي تېروتنې تصحیح ده چې بطلان او نقض پکې نه وي.
- تصحیح اشتباه شکلی ناشی از سهو و خطاء مادی در حکم که عاری از بطلان و نقض باشد.
- د هغې خطاء تصحیح چې د قانون په تطبیق یا تأویل کې یې صورت موندلی وي، خو د حکم په پایله کې اغېزمن نه وي.
- تصحیح خطای که در تطبیق یا تأویل قانون صورت گرفته ولی در نتیجه حکم مؤثر نباشد.
- ۷- د حکم تعدیل: په جزایي قضیو
- ۷- تعدیل حکم: عبارت از اصلاح

حکم محکمۀ تحتانی در قضایای جزائی، خطاء در تطبیق و تأویل مادۀ مشخص قانون و تعیین مجدد کیفیت و کمیت مجازات محکوم بها می باشد، مشروط بر اینکه این خطاء منجر به نقض لفظ و متن و یا بطلان حکم نگردد.

۸- تفسیر: توضیح و تشریح مقصود حکم قانون و ابراز ارادۀ مقنن است.

۹- حکم: تصمیم قضائی محکمه است که در ختم رسیدگی محاکماتی قضیه، به شکل فیصله یا قرار صادر می گردد.

۱۰- حکم قطعی: حکمی است که محل رسیدگی بعدی برای آن موجود نبوده و قابل اعتراض نباشد و سیر آن در یکی از درجات قضائی (مراحل قضایی) به حکم قانون یا قناعت طرفین قطع گردیده یا میعاد قانونی اعتراض منقضی شده و یا به سقوط اعتراض استیناف خواه حکم شده باشد. حکم قطعی و نهائی از لحاظ آثار یکی

کې د لاندېنۍ محکمې د حکم، د قانون د مشخصې مادې په تطبیق او تأویل کې دخطاء داصلاح او د محکوم بها د مجازاتو د کیفیت او کمیت له بیا ټاکلو څخه عبارت دی. پدې شرط چې دغه خطاء د حکم د لفظ او متن په نقض کېدو او یا باطلېدو منجر نشي.

۸- تفسیر: د قانون د حکم د مقصد توضیح او تشریح او د مقنن د ارادې ښودل دي.

۹- حکم: د محکمې قضایي تصمیم دی چې د قضیې د محاکماتي څېړنې په پای کې، د فیصلې یا قرار په ډول صادرېږي.

۱۰- قطعي حکم: هغه حکم دی چې ورته د وروستۍ څېړنې لپاره ځای پاته نه وي او د اعتراض وړ نه وي او د قانون په حکم یا د اړخونو په موافقه دوران (سیر) یې له قضایي د رجو (قضایي پړاوونو) څخه په یوه کې قطع شوی وي یا یې د اعتراض قانوني موده تېره شوې وي او یا یې د استیناف غوښتونکي د اعتراض په سقوط، حکم شوی وي. قطعي او نهائي

- حکم د آثارو له لحاظه یو دی. می باشد.
- ۱۱- دعوي: د محکمې په وړاندې له غیر څخه د حق غوښتنه ده. ۱۱- دعوی: خواستن حق از غیر در پیشگاه محکمه می باشد.
- ۱۲- ستره محکمه: هغه لورپه او نهایی قضایي مرجع ده چې قضیې د قانون د تطبیق د سموالي له لحاظه، تر څارنې لاندې نيسي. ۱۲- ستره محکمه: مرجع عالی و نهایی قضائی است که قضایا را از لحاظ صحت تطبیق قانون مورد نظارت قرار می دهد.
- ۱۳- فیصله: د دعوي په ماهیت کې د محکمې قضایي تصمیم دی چې د محاکمې د بهیر له پایته رسېدو وروسته، نیول کېږي. ۱۳- فیصله: تصمیم قضائی محکمه در ماهیت دعوی است که بعد از ختم جریان محاکمه اتخاذ می گردد.
- ۱۴- قرار: هغه قضایي تصمیم دی چې قضیه د ډول (شکل) له لحاظه په محکمه کې تر څېړنې لاندې نیول کېږي. ۱۴- قرار: تصمیم قضائی است که قضیه از لحاظ شکل در محکمه مورد رسیدگی قرار داده می شود.
- ۱۵- قضیه: هغه پېښه ده چې ددعوي د اړخونو په وسیله په جزایي، مدني، د عامه حقوقو، شخصیه احوالو او سوداګریزو مواردو کې محکمې ته احاله کېږي او د قضایي انفصال وړ ګرځي. ۱۵- قضیه: واقعه است که به وسیله طرفین دعوی در موارد جزائی، مدنی، حقوق عامه، احوال شخصیه و تجارتي به محکمه احاله می گردد و مورد انفصال قضائی قرار می گیرد.
- ۱۶- قاضي: هغه شخص دی چې د قضایي انسلاک په لرلو سره، قضیې د قانون د حکمونو مطابق څېړي او حکم صادروي. ۱۶- قاضی: شخصی است که با داشتن انسلاک قضائی، قضایا را طبق احکام قانون رسیدگی و اصدار حکم می نماید.

- ۱۷- د حکم لغو: د محکمو د قطعي او نهائي حکمونو لغو کول دي چې د سترې محکمې د عالي شوري په واسطه د نوې کتنې پر بنسټ صورت مومي.
- ۱۸- محکمه: د قضيو د څېړنې او د حکم د صادرولو قانوني مرجع ده.
- ۱۹- ابتدائيه محکمه: هغه قانوني مرجع ده چې قضيه په لومړني پړاو کې د ډول او ماهيت له لحاظه ترڅېړنې او انفصال لاندې نيسي.
- ۲۰- د استيناف محکمه: هغه قانوني مرجع ده چې قضيه په ثانوي پړاو کې د ډول او ماهيت له لحاظه تر څېړنې او انفصال لاندې نيسي.
- ۲۱- قضايي مستشار: هغه شخص دی چې د سترې محکمې په ديوانونو کې د قضايي انسلاک په لرلو سره رسېدلې قضيه تحليل او ارزوي د موضوع رپوټ او خپل نظر په قضايي غونډو کې وړاندې کوي.
- ۲۲- نظامي منسوب: (د افسر او اجير په شمول) هغه شخص دی چې د کورنيو چارو وزارت، د ملي امنيت عمومي
- ۱۷- لغو حکم: الغای احکام قطعی و نهایی محاکم می باشد که به اساس تجدید نظر توسط شورای عالی ستره محکمه صورت می گیرد.
- ۱۸- محکمه: مرجع قانونی رسیدگی قضایا و اصدار حکم است.
- ۱۹- محکمه ابتدائیه: مرجع قانونی است که قضایا را در مرحله ابتدائی از لحاظ شکل و ماهیت مورد رسیدگی و انفصال قرار می دهد.
- ۲۰- محکمه استیناف: مرجع قانونی است که قضایا را در مرحله ثانوی از لحاظ شکل و ماهیت مورد رسیدگی و انفصال قرار می دهد.
- ۲۱- مستشار قضائی: شخصی است که با داشتن انسلاک قضائی در دیوان های ستره محکمه قضایای وارده را تحلیل و ارزیابی نموده، گزارش موضوع و نظر خویش را در جلسات قضائی ارایه می نماید.
- ۲۲- منسوب عسکری: شخصی است (اعم از افسر و اجیر) که در یکی از قطعات عسکری وزارت امور داخله،

رياست عمومي امنيت ملي و قواي سرحدي و وزارت ها و ادارات داراي تشکيلات عسکري اجراي وظيفه نمايد.

۲۳- نقض حکم: شکستن حکمي است که در مخالفت با قانون يا خطاء در تطبيق يا تأويل آن صادر شده و شامل موارد ذيل مي باشد:

- مدلل نبودن فيصله يا قرار.
- عدم مطابقت دلايل مندرج فيصله با حالات قضيه.
- عدم رعايت احکام قانون.
- صدور فيصله يا قرار ترک خصومت به دليل عدم حضور مدعي.
- ساير تخطي هاي که حکم را اخلال نمايد.

۲۴- انسلاک قضائي: عبارت است از تفويض صلاحيت قضائي از جانب رئيس جمهور به شخص واجد شرايط اين قانون که طی حکمي اعطا مي گردد.

رياست او سرحدي خواکونو او د نظامي تشکيلاتو لرونکو وزارتونو او ادارو د نظامي قطعاتو په يوه کي دنده سرته رسوي.

۲۳- د حکم نقض: د هغه حکم ماتول دي چې له قانون سره په مخالفت يا د هغه په تطبيق يا تأويل کي په خطاء سره صادرېږي او لاندې موارد پکي شامل دي:

- د فيصلې يا قرار نه مدلل والي.
- د قضېي له حالاتو سره په فيصلو کي د درج شوو دلايلو نه مطابقت.
- د قانون د حکمونو نه په پام کي نيول.
- د مدعي د نه حضور په دليل د خصومت د پرېښودلو د فيصلې يا قرار، صادرېدل.
- نورې هغه سرغړونې چې حکم اخلال کړي.

۲۴- قضايي انسلاک: عبارت دی له په دې قانون کي د شرايطو لرونکي شخص ته دواک تفويض چې د رئيس جمهور له خوا ورکول کېږي.

ترکيب

پنځمه ماده:

(۱) قضائيه قوه له سترې محکمې، د استيناف له محکمو او ابتدائيه محکمو څخه جوړه ده.

(۲) د سترې محکمې مقر د کابل په ښار، د استيناف د محکمو مقر د ولايتونو په مرکزونو او د ابتدائيه محکمو مقر د ښارونو او ولسواليو په مرکزونو کې قرار لري.

ستره محکمه د لزوم په صورت کې کولی شي د محکمو مقر د هغو له اصلي ځايونو څخه بل ځای ته ولېږدوي.

(۳) ګرځنده محکمې د اړتيا په صورت کې د سترې محکمې په وړاندیز او د جمهور رئيس په منظوري جوړېدې شي.

محکمو ته مراجعه

شپږمه ماده:

هر شخص کولی شي له هېڅ ډول خنډ (ممانعت) پرته محکمو ته خپله استدعا وړاندې کړي. محکمو ته د استدعا وړاندې کول اختياري دي.

ترکيب

ماده پنجم:

(۱) قوه قضائيه مرکب از ستره محکمه، محاکم استيناف و محاکم ابتدائيه می باشد.

(۲) مقر ستره محکمه در شهر کابل، مقر محاکم استيناف در مراکز ولايات و مقر محاکم ابتدائيه در مراکز شهرها و ولسوالی ها قرار دارد.

ستره محکمه در صورت لزوم می تواند مقر محاکم را از محل اصلی آن به محل دیگری انتقال دهد.

(۳) محاکم سیار در صورت ضرورت به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور ایجاد شده می تواند.

مراجعه به محاکم

ماده ششم:

هر شخص می تواند بدون هیچ نوع ممانعت به محاکم استدعای خویش را تقدیم نماید. تقدیم استدعا به محاکم اختیاری می باشد.

پر فيصلې باندې اعتراض

اوومه ماده:

د دعوي اړخونه کولی شي د قانون د حکمونو مطابق د بنکتنې محکمې د صادره فيصلې په هکله، لوړې محکمې ته شکایت او اعتراض وکړي. قطعي او نهايي فيصلې لدې حکم څخه مستثنې دي.

د څېړنې (رسیدګۍ) واک

اتممه ماده:

د قضائیه قوې په واک کې د ټولو هغو دعوو څېړل شامل دي چې د حقيقي يا حکمي اشخاصو لخوا د دولت په شمول د مدعي يا مدعي عليه په توګه د قانون د حکمونو مطابق د محکمې په وړاندې اقامه شي.

هېڅ قانون نشي کولی په هېڅ حالت کې کومه قضیه يا ساحه پداسې توګه چې په اساسي قانون کې تحديد شوېده، وباسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دغه حکم د اساسي قانون په نهه شپېتمه

اعتراض بر فيصله

ماده هفتم:

طرفین دعوی می توانند در مورد فیصله صادره محکمه تحتانی مطابق به احکام قانون، به پیشگاه محکمه فوقانی شکایت و اعتراض نمایند.

فیصله های قطعی و نهائی از این حکم مستثنی می باشند.

صلاحیت رسیدګی

ماده هشتم:

صلاحیت قوه قضائیه شامل رسیدګی به تمام دعاوی است که از طرف اشخاص حقيقي يا حکمی به شمول دولت به حیث مدعی يا مدعی عليه به پیشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه يا ساحه یی را از دایره صلاحیت قوه قضائیه به نحوی که در قانون اساسی تحديد شده خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم خاص

مندرج مواد شصت ونهم، هفتاد وهشتم و يكصد وييست وهفتم قانون اساسي و محاكم عسكري در قضايای مربوط به آن نمی گردد.

طرز رسيدگی

ماده نهم:

(۱) قضایا به صورت عام در محاکم از لحاظ ماهیت، کیفیت و محتوا در دو مرحله قضائی (ابتدائی و استینافی) مورد رسیدگی قرار داده می شود، مگر اینکه قانون سه مرحله یا یک مرحله را حکم نموده باشد.

(۲) ستره محکمه قضایای مندرج فقره (۱) این ماده را صرف به منظور اطمینان از تطبیق صحیح قانون رسیدگی نموده و احکام محاکم تحتانی را بر حسب احوال مورد ابرام، نقض، بطلان، الغاء یا تعدیل قرار می دهد.

رسيدگی قضایا توسط قضات

ماده دهم:

(۱) قضایا در محاکم به ترتیب ذیل رسیدگی می شود:

اته اویایمه او یوسلو اووه ویشتمه مادو کې درج د خاصو محکمو او د په اړوندو قضیو کې د نظامي محکمو د تشکیل خنډ نه ګرځي.

د څېړنې ډول

نهمه ماده:

(۱) په محکمو کې په عام صورت سره قضیې د ماهیت، کیفیت او محتوي له لحاظه په دوو قضایي (ابتدائي او استینافي) پړاوونو کې تر څېړنې لاندې نیول کېږي، خو دا چې قانون د دریو پړاوونو یا یوه پړاو حکم کړی وي.

(۲) ستره محکمه ددې مادې په (۱) فقره کې درج شوې قضیې یوازې د قانون له صحیح تطبیق څخه د ډاډ د ترلاسه کولو په منظور څېړي او د بنکتنیو محکمو حکمونه له احوالو سره سم د ابرام، نقض، بطلان، الغاء یا تعدیل مورد ګرځوي.

د قضاتو په واسطه د قضیو څېړل

لسمه ماده:

(۱) په محکمو کې قضیې په لاندې ترتیب سره څېړل کېږي:

- ۱- په ابتدائيه پړاو کې د دريو تنو قاضيانو په واسطه، خو دا چې د قضائيه قوې په تشکيل کې د موجودو قاضيانو شمېر له دريو تنو څخه لږ وي.
- ۲- په استينافي پړاو کې د دريو تنو قاضيانو په واسطه.
- ۳- د څارنې په پړاو کې د سترې محکمې د يوه تن يا له هغه څخه د زياتو قاضيانو په واسطه.
- (۲) د اعدام، حدودو او قصاص حکم په ټولو قضايي پړاوونو کې په اتفاق، په استينافي پړاو کې د دريو تنو قاضيانو په واسطه صادرېږي.
- ۱- در مرحله ابتدائيه توسط سه نفر قاضی، مگر اینکه تعداد قضات موجود در تشکیل قوه قضائيه کمتر از سه نفر باشد.
- ۲- در مرحله استینافی توسط سه نفر قاضی.
- ۳- در مرحله نظارت توسط یک نفر قاضی ستره محکمه یا بیشتر از آن.
- (۲) حکم اعدام، حدود و قصاص در تمام مراحل قضائی به اتفاق در مرحله استینافی توسط سه نفر قاضی صادر می گردد.

د غونډې علنیت

یوولسمه ماده:

د افغانستان په محکمو کې محاکمه په علني توګه دایرېږي او هر شخص حق لري د قانون د حکمونو له په پام کې نیولو سره په هغې کې حضور ومومي، خو دا چې محکمه د دعوي د اړخونو د مصلحت یاد آدابو او یا عامه نظم د رعایتولو پر بناء، د غونډې نه علنیټوب

علنیت جلسه

ماده یازدهم:

در محاکم افغانستان محاکمه به صورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکام قانون در آن حضور یابد، مگر اینکه محکمه بنابر مصلحت طرفین دعوی و یا رعایت آداب یا نظم عامه، غیر علنی بودن جلسه را تجویز کند. اعلام

تجويز ڪري. د حڪم اعلام په هر حال
کې په علني توگه صورت مومي.
د غونډې پتوالی (سريټوب) د خصومو،
شاهدانو او مدافع وکیل د حضور خنډ نه
گرځي. محکمه کولی شي د ازدحام يا
نورو ملاحظاتو په صورت کې، په غونډه
کې د ځينو ټاکلو اشخاصو له حضور
څخه ممانعت وکړي او يا غونډې ته د
ننوتلو په غرض، مخصوص کارت
ووبشي.

د قانوني موادو ذکرول

دوولسمه ماده:

محکمه مکلفه ده د هغه حڪم اسباب چې
صادروي يې، په فيصله کې ذکر کړي.

د حڪم مصدر

ديارلسمه ماده:

محکمې تر څېړنې لاندې قضيو کې، د
اساسي قانون او نورو قوانينو حکمونه
تطبيقي.

که چېرې تر څېړنې لاندې قضيو څخه د
يوې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو
قوانينو کې حکم موجود نه وي، څېړنه او

حکم به هرحال طور علنی صورت
می گیرد.

سری بودن جلسه مانع حضور
خصوم، شهود و وکیل مدافع
نمی گردد. محکمه می تواند در
صورت ازدحام يا ملاحظات دیگری، از
حضور بعضی اشخاص معین در جلسه
ممانعت نموده و يا غرض دخول
به جلسه کارت مخصوص توزیع
نماید.

ذکر مواد قانونی

ماده دوازدهم:

محکمه مکلف است اسباب حکمی را
که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.

مصدر حکم

ماده سیزدهم:

محاکم در قضایای مورد رسیدگی،
احکام قانون اساسی و سایر قوانین را
تطبیق می نمایند.

هرگاه برای قضیه از قضایای مورد
رسیدگی در قانون اساسی و سایر
قوانین حکمی موجود نباشد،

رسیدگی و اصدار حکم مطابق به احکام مندرج مواد یکصد و سی ام و یکصد و سی و یکم قانون اساسی صورت می گیرد.

واجب التعمیل بودن فیصله قطعی

ماده چهاردهم:

تمام فیصله های قطعی و نهائی محاکم واجب التعمیل است، مگر در حالت حکم به مرگ شخص که بعد از منظوری رئیس جمهور تطبیق می گردد. حداکثر تا ده روز به محکوم علیه اخبار می گردد.

داشتن ترجمان

ماده پانزدهم:

هرگاه طرف دعوی، زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری توسط ترجمان از طریق اداره مساعدت های حقوقی برایش تأمین می گردد.

مصارف ناشی از تطبیق این

د حکم صادر بدل، د اساسي قانون په یو سلو دېرشمه او یو سلو یو دېرشمه مادو کې د درج شوو حکمونو مطابق، صورت مومي.

د قطعي فیصلې واجب التعمیل والی

خوارلسمه ماده:

د محکمو ټولې قطعي او نهايي فیصلې واجب التعمیل دي، خو د شخص په مرګ د حکم په حالت کې چې د جمهور رئیس له منظوری وروسته تطبیقېږي، حداکثر تر لسو ورځو پورې محکوم علیه ته خبر ورکول کېږي.

د ژباړونکي لړ

پنځلسمه ماده:

که چېرې د دعوي اړخ، په هغه ژبه چې محاکمه د هغې په واسطه صورت مومي، و نه پوهېږي، د قضیې پر موادو او سندونو باندې د خبرېدو او په محکمه کې د خبرو حق ورته په مورنۍ ژبه د ژباړونکي په واسطه د حقوقي مرستو د ادارې له لارې تأمینېږي.

ددې مادې له تطبیق څخه راپیدا شوي

لگڻتونه، په اړوندو قوانينو کې د درج شوو اهل خبره وو د حق الزحمې تابع دي.

د وکیل لړل

شپاړسمه ماده:

هر شخص کولی شي له نیول کېدو سره سم د تور د دفع یا دخپل حق د اثبات لپاره د جزايي او مدني اجرااتو په ټولو پړاوونو کې، مدافع وکیل وټاکي. په جزايي قضیو کې د بیوزله شخص لپاره، د قانون مطابق، مدافع وکیل ټاکل کېږي.

د حکم له صادرولو څخه نه ډډه کول

اوولسمه ماده:

محکمه نشي کولی د هغې قضیې په هکله چې د قانون د حکمونو مطابق ورته اجازه شویږي، د حکم یا قرار له صادرولو څخه ډډه وکړي، تر محاکماتي څېړنې لاندې قضیه د تصمیم له نیولو دمخه له محکمې څخه نه وزي.

ماده تابع حق الزحمه اهل خبره مندرج قوانین مربوط می باشد.

داشتن وکیل

ماده شانزدهم:

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری و یا اثبات حق خود در تمام مراحل اجراات جزائی و مدنی وکیل مدافع تعیین نماید. در قضایای جنائی برای شخص بی بضاعت طبق قانون، وکیل مدافع تعیین می گردد.

عدم امتناع از اصدار حکم

ماده هفدهم:

محکمه نمی تواند درباره قضیه ای که مطابق احکام قانون نزد او اجازه گردیده است، از اصدار حکم یا قرار امتناع ورزد قضیه تحت بررسی محاکماتی قبل از اتخاذ تصمیم از محکمه خارج نمی گردد.

له ابلاغ وروسته د حکم نه تعدیلېدل

اتلسمه ماده:

محکمه نشي کولي د خپل صادر کړي حکم له ابلاغ وروسته په هغه کې بدلون يا تعديل راولي. د حکم تصحيح يا توضيح عندالايجاب، لدې امر څخه مستثني دی.

د حکم په صادرېدو کې خپلواکتوب

نولسمه ماده:

محکمه د قضیې د څېړنې په وخت کې خپلواکه ده، خپل حکم د هغه قناعت پر بنسټ چې د هغې په وړاندې له مطروحه دلايلو څخه برابرېږي، د قانون د حکمونو په حدودو کې صادر وي. د محکمې په واسطه څېړنه او د حکم صادرېدل، د قانون په وړاندې د قضیې د اړخونو د تساوی د اصل پر بنسټ د عدالت او ناپلوی له په پام کې نیولو سره، صورت مومي.

په ګوند کې نه غړیتوب

شللمه ماده:

قاضیان د دندې د تصدی په وخت کې

عدم تعديل حکم بعد از ابلاغ

ماده هجدهم:

محکمه نمی تواند بعد از ابلاغ حکم صادره خویش در آن تغییر یا تعديل وارد نماید. تصحيح يا توضيح حکم عندالايجاب از این امر مستثني است.

استقلاليت در اصدار حکم

ماده نهم:

محکمه حين رسیدگی قضیه مستقل بوده، حکم خویش را بر اساس قناعتی که از دلايل مطروحه نزد آن فراهم می شود، در حدود احکام قانون صادر می نماید. رسیدگی و اصدار حکم توسط محکمه براساس اصل تساوی طرفین قضیه در برابر قانون با رعایت عدالت و بیطرفی صورت می گیرد.

عدم عضویت در حزب

ماده بیستم:

قضات در مدت تصدی وظیفه

نشي کولی په سياسي گوندونو کې غړيتوب ولري.

په نورو دندونه بوختيا

يوويشتمه ماده:

قاضيان نشي کولی د قضاء د دندې د تصدی په وخت کې په نورو شغلونو بوخت شي. د قضايي زده کړو په برنامو کې تدريس لدې امر څخه مستثني دی.

د بودجې ترتيبول او دپړاوونو تېرېدل

دوه ويشتمه ماده:

د قضائيه قوې بودجه د حکومت په سلا د سترې محکمې لخوا ترتيب او د دولت د بودجې د جزء په توگه، د حکومت په واسطه ملي شوري ته وړاندې کېږي. د قضائيه قوې د بودجې تطبيق، د سترې محکمې واک دی.

نمی توانند در احزاب سياسي عضويت داشته باشند.

عدم اشتغال به وظائف ديگر

ماده بيست ویکم:

قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه قضاء به مشاغل ديگر اشتغال ورزند. تدريس در برنامه های آموزش قضائی از اين حکم مستثني است.

ترتيب و طی مراحل بودجه

ماده بيست دوم:

بودجه قوه قضائيه به مشوره حکومت از طرف ستره محکمه ترتيب و به حيث جزء بودجه دولت، توسط حکومت به شورای ملی تقديم می شود. تطبيق بودجه قوه قضائيه از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

دوه یم فصل

د سترې محکمې تشکیل،

ترکیب، دندې او واکونه

لوړه قضايي مرجع

درويشتمه ماده:

(۱) ستره محکمه له (۹) غړو څخه جوړه ده او د ډیر لوړ قضايي ارگان په توګه د قضائیه قوې په سر کې ځای لري.

(۲) ستره محکمه خپلې دندې او واکونه، د اساسي قانون، ددې قانون او نورو قوانینو د حکمونو مطابق اعمالوي.

(۳) د قضائیه قوې د رهبرۍ په ټولو مواردو کې د سترې محکمې تصمیمونه او د هغې د قانوني واکونو اعمالېدل، د سترې محکمې د عالي شوري تر نامه لاندې تمثیلېږي.

عالي شوري

خلېريشتمه ماده:

د سترې محکمې عالي شوري، د سترې محکمې له بشپړ هیئت څخه جوړه، د

فصل دوم

تشکیل، ترکیب، وظایف و

صلاحیت های ستره محکمه

عاليترين مرجع قضايي

ماده بیست و سوم:

(۱) ستره محکمه مرکب از (۹) عضو بوده و به حیث عالیترین ارگان قضائی در رأس قوه قضائیه قرار دارد.

(۲) ستره محکمه وظایف و صلاحیت های خویش را مطابق به احکام قانون اساسی، این قانون و سایر قوانین اعمال می نماید.

(۳) تصامیم ستره محکمه در همه موارد رهبری قوه قضائیه و اعمال صلاحیت قانونی آن تحت نام شورای عالی ستره محکمه تمثیل می گردد.

شورای عالی

ماده بیست و چهارم:

شورای عالی ستره محکمه مرکب از هیئت کامل ستره محکمه بوده، به حیث

هېواد د قضائيه قوې د تصميم نيونې د ډير لوړ مقام په توگه ده.

د دارالانشاء د رئيس ټاکل

پنځه ويشتمه ماده:

د سترې محکمې عالي شوري، هغه شخص چې د لوړو تحصيلاتو او د قضايي او مسلکي تجربو لرونکی وي، د دارالانشاء د رئيس په توگه ټاکي.

د دارالانشاء رئيس د سترې محکمې په عالي شوري پورې اړوندې چارې، پدې قانون، نورو قوانينو او اړونده مقررې کې د درج شوو حکمونو مطابق پرمخ بيايي.

د عالي شوري د غونډو نصاب

شپږويشتمه ماده:

د سترې محکمې د عالي شوري نصاب د غړو د دوو ثلثو په حضور سره بشپړ او تصميمونه يې د حاضر غړو په اکثريت رايو سره نيول کېږي.

د غونډو جوړېدل

اووه ويشتمه ماده:

(۱) د سترې محکمې د عالي شوري عادي غونډه په اوونۍ کې يو ځل

عالي ترين مقام تصميم گيری قوه قضائيه کشور می باشد.

تعيين رئيس دارالانشاء

ماده بیست و پنجم:

شورای عالی ستره محکمه، شخصی را که دارای تحصیلات عالی و حایز تجارب قضائی و مسلکی باشد به حیث رئیس دارالانشاء تعیین می نماید.

رئيس دارالانشاء، امور مربوط به شورای عالی ستره محکمه را مطابق احکام مندرج این قانون، سایر قوانین و مقررۀ مربوط به پیش می برد.

نصاب جلسات شورای عالی

ماده بیست و ششم:

نصاب شورای عالی ستره محکمه با حضور دوثلث اعضا تکمیل و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می گردد.

تدویر جلسات

ماده بیست و هفتم:

(۱) جلسه عادی شورای عالی ستره محکمه هفته یک بار دایر

جوړېږي.

می گردد.

(۲) د سترې محکمې د عالي شوري فوق العاده غونډه په لاندې احوالو کې جوړېدی شي:

(۲) جلسه فوق العاده شورای عالی ستره محکمه در احوال آتی دایر شده می تواند:

۱- د سترې محکمې د رئیس په تجویز.

۱- به تجویز رئیس ستره محکمه.

۲- د لوی څارنوال په وړاندیز او د سترې محکمې د رئیس په تأیید.

۲- به پیشنهاد لوی څارنوال و تأیید رئیس ستره محکمه.

۳- د سترې محکمې د عالي شوري د غړو د یوه ثلث په غوښتنه.

۳- به تقاضای یک ثلث اعضای شورای عالی ستره محکمه.

(۳) لوی څارنوال او په غیاب کې یې هغه مرستیال چې واک ورته سپارل شوی، د سترې محکمې د عالي شوري په غونډو کې د جزایي موضوعگانو په اړه کانون کوي.

(۳) لوی څارنوال و در غیاب وی معاونی که به وی تفویض صلاحیت شده، در جلسات شورای عالی ستره محکمه به ارتباط موضوعات جزائی اشتراک می نماید.

د قوانینو د وړاندیز او د تفسیر واک

صلاحیت پیشنهاد و تفسیر قوانین

اته ویشتمه ماده:

ماده بیست و هشتم:

د سترې محکمې عالي شوري د قوانینو د طرحې د تنظیم، وړاندیز او تفسیر په ساحه کې لاندې واکونه لري:

شورای عالی ستره محکمه در ساحه طرح تنظیم، پیشنهاد و تفسیر قوانین دارای صلاحیت های ذیل می باشد:

۱- د حکومت یا محکمو د غوښتنې پر بنسټ له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول معاهدو او

۱- بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی با قانون اساسی،

نړيوالو ميثاقونو د مطابقت څېړل.

براساس تقاضای حکومت ويا محاکم.

۲- د حکومت يا محکمو د غوښتنې پر بنسټ د قوانينو او تقنيني فرمانونو تفسيرول.

۲- تفسير قوانين و فرامين تقينی به اساس تقاضای حکومت يا محاکم.

۳- د هغو قوانينو له تطبيق څخه استنکاف چې د اساسي قانون د حکمونو مغاير وي.

۳- استنکاف از تطبيق قوانينی که مغاير احکام قانون اساسی باشد.

د سرغړونو د ارجاع موارد

موارد ارجاع تخطی ها

نهه ويشتمه ماده:

ماده بیست ونهم:

حکومت کولی شي هغه موارد چې په هغو کې د قانون له حکمونو څخه سرغړونه مطرح وي، د تفسير او تصميم نيولو لپاره ئې سترې محکمې ته راجع کړي.

حکومت می تواند مواردی را که در آن تخطی از احکام قانون مطرح باشد، غرض تفسير و اتخاذ تصميم به ستره محکمه راجع سازد.

د قضیې د څېړنې درول

متوقف ساختن رسیدگی قضیه

دېرشمه ماده:

ماده سی ام:

که چېرې محکمه د قضیې د څېړنې په بهیر کې تشخیص کړي چې د هغې په برخه کې د تصميم نيول د قانون تفسير ايجابوي، د قضیې د څېړنې بهیر دروي او موضوع د سترې محکمې عالي شوري ته راجع کېږي.

هرگاه محکمه حين رسیدگی قضیه تشخیص دهد که اتخاذ تصمیم در مورد آن ايجاب تفسير قانون را می نماید، جریان رسیدگی قضیه را متوقف ساخته و موضوع را به شورای عالی ستره محکمه راجع می سازد.

قضايي دندې او واکونه

يو دېرشمه ماده:

د سترې محکمې عالي شوري، په قضايي ساحه کې د لاندې دندو او واکونو لرونکې ده:

۱- پدې قانون او نورو قوانينو کې د اټکل شوو د احوالو مطابق دنوو دلايلو د ظهور پر سبب د دعوي د اړخ د اعتراض پر بنسټ د محکمو پر پرېکړو باندې نوې کتنه.

۲- د قانون د حکمونو مطابق، د محکمو د واک د تنازع حل.

۳- د قانون د حکمونو مطابق د لوی څارنوال يا د دعوي د اړخ د غوښتنې پر بنسټ د موجهو دلايلو او د نه رفع کېدو وړ اړتيا د موجوديت په حال کې له يوې محکمې څخه بلې محکمې ته د قضیې د خپرلو د واک سپارل.

۴- د قانون د حکمونو مطابق، بهرني دولت ته د هغه بهرني تبعه د اعادي په هکله د تصميم نيول چې په جرم باندې مظنون يا تورن وي.

وظايف و صلاحيت های قضايي

ماده سي ویکم:

شورای عالی ستره محکمه در ساحه قضائی دارای وظايف و صلاحيت های ذيل می باشد:

۱- تجديد نظر بر فيصله های محاکم به سبب ظهور دلايل جديد بر اساس اعتراض طرف دعوی، طبق احوال پيش بينی شده در اين قانون و ساير قوانين.

۲- حل تنازع صلاحيت محاکم مطابق به احکام قانون.

۳- تفويض صلاحيت رسيدگی قضيه از یک محکمه به محکمه ديگر بر اساس تقاضای لوی څارنوال يا طرف دعوی در حال موجوديت دلايل موجه و ضرورت غير قابل رفع مطابق به احکام قانون.

۴- اتخاذ تصميم در مورد اعاده تبعه خارجي که مظنون يا متهم به جرم بوده، به دولت خارجي مطابق احکام قانون.

- ۵- د اساسي قانون د (۲۸) مادې د حکم په حدودو کې بهرني دولت ته د هېواد د هغه تبعې د تسليمولو په هکله د تصميم نيول چې په جرم باندې مظنون يا تورن وي.
- ۶- د قانون د سم تطبيق او د قضايي روپې د وحدت د تأمينېدو په منظور د استهدائيو څېړل او محکمو ته د توضيحاتو ورکول.
- ۷- د مقرراتو، لايحو، تعليماتنامو او لارښوونو څېړل او تصويبول.
- ۸- د قانون د حکمونو مطابق، د جمهور رئيس لخوا د قاضيانو د عزل د منظوري تر وخته د جنحې يا جنايت د ارتکاب په صورت کې له دندې څخه د قاضيانو د مؤقت انفصال څېړل.
- ۹- له دندې څخه په راپيدا شوو جرمونو کې د قاضيانو محاکمه.
- اداري دندې او واکونه
- دوه دېرشمه ماده:
- د سترې محکمې عالي شوري په اداري او مالي ساحه کې د لاندې دندو او واکونو
- ۵- اتخاذ تصميم در مورد تسليم دهی تبعه کشور که مظنون يا متهم به جرم بوده، به دولت خارجي در حدود حکم ماده (۲۸) قانون اساسي.
- ۶- بررسی استهدآت و ارايه توضيحات برای محاکم به منظور تطبيق سالم قانون و تأمين وحدت رويه قضائي.
- ۷- بررسی و تصويب مقررات، لوايح، تعليماتنامه ها و رهنمودها.
- ۸- رسيدگي به انفصال مؤقت قضات ازوظيفه در صورت ارتکاب جنحه يا جنايت تا زمان منظوري عزل قضات از طرف رئيس جمهور طبق احکام اين قانون.
- ۹- محاکمه قضات در جرايم ناشی ازوظيفه.
- وظايف و صلاحيت های اداري
- ماده سي و دوم:
- شورای عالی ستره محکمه در ساحه اداري و مالي دارای وظايف و صلاحيت

لرونکې ده:

های ذیل می باشد:

- ۱- د قضائیه قوې د تشکیل او بودجې خپرل.
- ۲- د قانون د حکمونو مطابق د قضاتو د قضايي انسلاک تصویبول وړاندیز، مقررول، تبدیلول، ترفیع، تقاعد او نورې ذاتي چاري.
- ۳- د دې قانون د حکمونو مطابق جمهوري ریاست مقام ته د محکمو د تأسیسولو او د هغو د قضايي او اداري واک د ټاکلو د وړاندیز تصویبول.
- ۴- د قانون د حکمونو مطابق د جمهوري ریاست مقام ته د قاضیانو او قضايي مستشارانو د ټاکلو د وړاندیز تصویبول.
- ۵- د محکمو د فعالیت د پرمخ بیولو په منظور د لازمو تسهیلاتو تأمینول.
- ۶- د قاضیانو او نورو منسوبینو د حقوقي پوهې د سطحې د لوړېدو په منظور د قضايي زده کړې د امکاناتو د برابرولو لپاره د لازمو تدبیرونو نیول.
- ۷- د قاضیانو او محررینو د زده کړه ییزو برنامو د تدارک او جوړېدو او په هغو پورې د اړوندو چارو د تنظیم په منظور، د
- ۱- بررسی تشکیل و بودجه قوه قضائیه.
- ۲- تصویب و پیشنهاد انسلاک قضائی، تقرر، تبدل، ترفیع، قبولی استعفاء، تمدید خدمت، تقاعد، رفع تقاعد و سایر امور ذاتی قضات طبق احکام قانون.
- ۳- تصویب پیشنهاد تأسیس محاکم و تعیین صلاحیت قضائی و اداری آنها مطابق به احکام این قانون به مقام ریاست جمهوری.
- ۴- تصویب پیشنهاد تعیین قضات و مستشاران قضائی به مقام ریاست جمهوری مطابق احکام قانون.
- ۵- تأمین تسهیلات لازم به منظور پیشبرد فعالیت محاکم.
- ۶- اتخاذ تدابیر لازم جهت فراهم شدن امکانات آموزش قضائی به منظور ارتقای سطح دانش حقوقی قضات و سایر منسوبین.
- ۷- اتخاذ تدابیر لازم به منظور تدارک و تدویر برنامه های آموزشی برای قضات و محررین و تنظیم امور

لازمو تدبيرونو نيول.

مربوط به آن.

۸- د محکمو د کلنۍ احصائيې او فعاليتونو د رپوټ څېړل.

۸- بررسۍ راپور احصائيۀ سالانه و گزارش فعاليت هاي محاکم.

۹- د قضايي چارو د پلټنې، تدقيق او مطالعاتو د پايلو څېړل او د نيمگړتياوو د لرې کېدو او دمحمکو دکړنو د توحيدولو او سمون په موخه، د تدبيرونو نيول.

۹- بررسۍ نتايج تفتيش، تدقيق و مطالعات امور قضائي و اتخاذ تدابير به منظور رفع نواقص، توحيد و انسجام اجراآت محاکم.

۱۰- د جمهوري رياست مقام ته د محکوم عليه قاضيانو د مجازاتو د عفوي او کمولو وړاندیز.

۱۰- پيشنهاد عفو و تخفيف مجازات قضات محکوم عليه به مقام رياست جمهوری.

۱۱- د نورو هغو دندو څېړل او د واکونو اعمالول چې پدې قانون، اساسي قانون او نورو تقنيني سندونو کې تصريح شويدي.

۱۱- بررسۍ ساير وظيف و اعمال صلاحيت هاي که در اين قانون، قانون اساسي و ساير اسناد تقنيني، تصريح شده است.

اداري دندې

وظايف اداري

دري دېرشمه ماده:

ماده سي وسوم:

ستره محکمه د اړوندې اداري دندې او واکونه، د قضائيه قوې د اداري عمومي آمریت له لارې اجراء او اعمالوي.

ستره محکمه وظيف و صلاحيت هاي اداري مربوط را از طريق آمریت عمومی اداري قوه قضائيه اجراء و اعمال می نماید.

د قضائيه قوې اداري عمومي آمریت، له خپلو کړنو څخه د سترې محکمې د عالي

آمریت عمومی اداري قوه قضائيه از اجراآت خویش نزد شورای عالی ستره

شوري په وړاندې مسئول دی.

د نوې کتنې موارد

څلور دېرشمه ماده:

د سترې محکمې عالي شوري د محکمو وروستي او قطعي فيصلې په لاندې حالاتو کې تر نوې کتنې لاندې نيسي:

په جزايي قضيو کې:

۱- هغه حقايق چې حکم يې پر بنسټ ولاړ دی، له هغو حقايقو سره چې په بله وروستۍ فيصله کې شتون لري، مطابقت ونلري.

۲- په هغه حالت کې چې جزايي حکم له يوې مدني محکمې څخه پر يوه صادره حکم بناء شوی وي او د نوموړې مدني محکمې حکم ملغي شي.

۳- په هغه حالت کې چې له جزايي حکم وروسته داسې واقعي پېښې يا څرگندې شي يا داسې پانې وړاندې شي چې د محاکمې په وخت کې معلومې نه وي او ممکنه ده چې دغه واقعه يا پانې د محکوم عليه برائت ثابت کړي.

۴- په هغه حالت کې چې زور (دروغو)

محکمه مسئول می باشد.

موارد تجديد نظر

ماده سي وچهارم:

شورای عالی ستره محکمه فیصله های نهائی و قطعی محاکم را در حالات آتی مورد تجديد نظر قرار می دهد:

در قضایای جزائی:

۱- حقایقی که به اساس آن حکم استوار بوده با حقایقی که در فیصله جزائی نهائی دیگر وجود دارد، مطابقت نداشته باشد.

۲- در حالتی که حکم جزایی بریک حکم صادره از یک محکمه مدنی بنا یافته باشد و حکم محکمه مدنی مذکور ملغی شود.

۳- در حالتی که بعد از حکم جزایی وقایعی حادث یا ظاهر شود یا اوراقی تقدیم گردد که در وقت محاکمه معلوم نبوده و ممکن است این واقعه یا اوراق برائت محکوم علیه را ثابت سازد.

۴- در حالتی که شهادت زور (دروغ)

- شهادت، مستند تزوير يا د شاهدانو او اهل خبره وو ځينې غير قانوني عملونه په جزايي قضيو کې څرگند شي.
- ۵- په هغه حالت کې چې تورن د قتل په جرم محکوم عليه وگڼل شي، داسې نوي دلالت کوونکي عناصر رامنځته راشي چې د شخص د قتل نه پېښېدل ثابت کړي.
- ۶- که چېرې حکم محاکمې د بهير په پای کې دتورن له رسمي خبرتيا پرته صادر يا دا چې د محاکمې په بهير کې هغه ته د حاضرېدو حق ورکړل شوی نه وي چې په پایله کې يې د مدافع وکیل د ټاکلو له حق څخه محروم شوی يا دا چې د محکوم عليه د نه حضور علت په روښانه او واقعي توګه معلوم نه وي يا داچې محکمه دې امر ته متوجه شوې نه وي.
- په مدني، شخصيه احوالو، عامه حقوقو او سوداګريزو قضيو کې:
- ۱- د شاهدۍ د کذب ثابتيډل.
- ۲- د اهل خبره وو د استنتاج د دروغو ثابتيډل.
- ۳- په اثباتيه سندونو او مدرکونو کې د تزوير مستند و يا بعضی اعمال غیر قانونی شهود یا اهل خبره در قضایای جزایی ظاهر ګرځي.
- ۵- در حالتی که متهم در جرم قتل محکوم عليه قرار ګیرد، عناصر جدید دلالت کننده رخ بدهد که عدم وقوع قتل شخص را ثابت نماید.
- ۶- هرگاه حکم در ختم جریان محاکمه بدون آگاهی رسمی متهم صادر یا اینکه در جریان محاکمه حق حاضر شدن بوی داده نشده که در نتیجه آن از حق انتخاب وکیل مدافع محروم گردیده و یا اینکه علت عدم حضور محکوم عليه به صورت روشن و واقعی معلوم نبوده و یا اینکه محکمه به این امر متوجه نگردیده باشد.
- در قضایای مدنی، احوال شخصیه، حقوق عامه و تجارتی:
- ۱- ثبوت کذب شهادت.
- ۲- ثبوت کذب استنتاج اهل خبره.
- ۳- ثبوت جعل و تزوير در اسناد و

جعل او تزوير ثابتيدل.

مدارک اثباتيه.

۴- د ژباړونکي د ناسمې ژباړې ثابتيدل،

۴- ثبوت ترجمه نادرست مترجم که در

چې د حکم په صادرېدو کې اغېزمنه وي.

حکم مؤثر باشد.

۵- د محکوم عليه لخوا د مثبت سند

۵- ارايه سند مثبت از طرف محکوم

وراندې کول چې د حکم د صادرېدو په

عليه که هنگام اصدار حکم موجود

وخت کې موجود نه وي.

نباشد.

اړوندې محکمې ته بيا احاله کول

احاله مجدد به محکمه مربوط

پنځه دېرشمه ماده:

ماده سی وپنجم:

که چېرې د سترې محکمې عالي شوري،

هرگاه شورای عالی ستره محکمه

اعتراض او د نوې کتنې د غوښتنې موارد

اعتراض و موارد تقاضای تجدید نظر را

د قانون د حکمونو مطابق وارد وگنې او

مطابق به احکام قانون وارد دیده و دلایل

نوي دلیلونه د حکم په بدلون او لغو کولو

جدید را بر تغییر و لغو حکم مؤثر

کې اغېزمن تشخیص کړي، د فیصلې په

تشخیص دهد، به الفای

لغو کېدو حکم صادروي او قضیه د بیا

فیصله حکم نموده و قضیه را غرض

دوران په غرض، اړوندې واکمنې محکمې

دوران مجدد به محکمه ذیصلاح احاله

ته احاله کوي.

می نماید.

د نوې کتنې موده

میعاد تجدید نظر

شپږ دېرشمه ماده:

ماده سی وششم:

د حقيقي او حکمي اشخاصو ترمنځ د

میعاد تقاضای تجدید نظر در موارد

جزائي، حقوقي او سوداگريزو قضیو په

قضایای جزایی، حقوقي و تجارتي بین

مواردو کې د نوې کتنې د غوښتنې موده

اشخاص حقيقي و حکمی از تاریخ اخبار

د نهائي حکم د اخبار له نېټې څخه درې

حکم نهائی سه ماه است. قضایای حقوق

مياشتې ده. د عامه حقوقو قضیې او هغه قضیې چې دصغارو په ضررپای ته رسېدلی وي لدې امر څخه مستثنی وي.

د نوې کتنې د غوښتنلیک وړاندې

کول

اووه دېرشمه ماده:

د نوې کتنې غوښتنلیک د سترې محکمې رئیس ته وړاندې کېږي.

د سترې محکمې رئیس د سترې محکمې د عالي شوري د دارالانشاء له لارې موضوع هغه کمېسیون ته چې دنوې کتنې دمواردو د ارزونې لپاره ټاکل شوی دی سپاري څو زمینه تحلیل اوخپل نظر د نوې کتنې په منلو یا ردولو کې د سترې محکمې عالي شوري ته وړاندې کړي.

په مدني قضیو کې د نوې کتنې غوښتنه، د محکمې دقطعي حکم دتطبيق خنډ نه کېږي.

د نوې کتنې د کمېسیونونو ټاکل

اته دېرشمه ماده:

د سترې محکمې عالي شوري پر جزایي او مدني قضیو باندې د نوې کتنې

عامه و قضایایي که به ضرر صغار انجام یافته باشد، از این امر مستثنی است.

ارایه درخواست تجدید

نظر

ماده سی وهفتم:

درخواست تجدید نظر به رئیس ستره محکمه تقدیم می گردد.

رئیس ستره محکمه از طریق دارالانشاء شورای عالی ستره محکمه موضوع را به کمیسیونی که جهت ارزیابی موارد تجدید نظر معین گردیده است محول می سازد تا زمینه را تحلیل و نظر خویش را در قبول یا رد تجدید نظر به شورای عالی ستره محکمه ارایه بدارند.

تقاضای تجدید نظر در قضایای مدنی مانع تطبیق حکم قطعی محکمه نمی گردد.

تعیین کمیسیون های تجدید نظر

ماده سی وهشتم:

شورای عالی ستره محکمه کمیسیون تجدید نظر بر قضایای جزائی و مدنی را

کمپسيون په لاندې توگه ټاکي:

۱- عمومي جزاء په قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، د عامه امنيت په ديوان کې د سترې محکمې د يوه غړي تر رياست لاندې د عامه امنيت د ديوان د يوه تن مستشار او د مدني ديوان څخه د يو تن مستشار څخه جوړ دی.

۲- د عامه امنيت او ملي امنيت په جزايي قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، د عمومي جزاء په ديوان کې د سترې محکمې د يوه غړي تر رياست لاندې د عمومي جزاء د ديوان له يوه تن مستشار او د مدني ديوان څخه له يوه تن مستشار څخه جوړ دی.

۳- د مدني او عامه حقوقو په قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، په سوداگريز ديوان کې د سترې محکمې د يوه غړي تر رياست لاندې د سوداگريز ديوان له يو تن مستشار او د عمومي جزاء د ديوان له يو تن مستشار څخه جوړ دی.

۴- په سوداگريزو قضيو کې د نوې کتنې د څېړنې کمپسيون، د مدني او عامه حقوقو په ديوان کې د سترې محکمې د

به ترتيب ذيل تعيين می نمايد:

۱- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای جزای عمومی مرکب از یک نفر مستشار ديوان امنيت عامه و یک نفر مستشار ديوان مدني تحت رياست يکی از اعضای ستره محکمه در ديوان امنيت عامه.

۲- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای جزائی امنيت عامه و امنيت ملی مرکب از یک نفر مستشار ديوان جزای عمومی یک نفر مستشار ديوان مدني تحت رياست يکی از اعضای ستره محکمه در ديوان جزای عمومی.

۳- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای مدني و حقوق عامه مرکب از یک نفر مستشار ديوان تجارتي، یک نفر مستشار ديوان جزای عمومی تحت رياست يکی از اعضای ستره محکمه در ديوان تجارتي.

۴- کمپسيون بررسی تجديد نظر در قضايای تجارتي مرکب از یک نفر مستشار قضائي ديوان مدني و

يوه غړي تر رياست لاندې د مدني ديوان له يوه تن قضايي مستشار او د عامه امنيت د ديوان له يوه تن قضايي مستشار څخه جوړ دی.

د نوې کتنې په غونډو کې د لوی څارنوال او عدليې وزير حضور

نهه دېرشمه ماده:

په هغو جزايي قضيو کې چې د لوی څارنوال د غوښتنليک له مخې جوړېږي، پر نوې کتنې باندې د سترې محکمې د عالي شوري په قضايي غونډو کې د لوی څارنوال يا د لويې څارنوالۍ د نايب حضور او په عامه حقوقو پورې په اړوندو قضيو کې د نوې کتنې په قضايي غونډو کې چې د عدليې وزير په غوښتنه صورت مومي، د عدليې وزير او يا د هغه وزارت د واکمن استازې حضور حتمي دی.

د سترې محکمې د رئيس واک

خلوېښتمه ماده:

د سترې محکمې رئيس د افغانستان د اسلامي جمهوريت د قضائيه قوې ممثل دی او د عالي شوري په سر کې قرار لري

يکفر مستشار قضائي ديوان امنيت عامه تحت رياست يکي از اعضای ستره محکمه در ديوان مدني و حقوق عامه.

حضور لوی څارنوال و وزير عدليه در مجالس تجديد نظر

ماده سي ونهم:

در مجالس قضائي شورای عالی ستره محکمه روی تجديد نظر در قضايای جزائی که بنابر درخواست لوی څارنوال دایر می گردد، حضور شخص لوی څارنوال یا نائب لوی څارنوالی و در مجالس قضايای مربوط به حقوق عامه که با اثر تقاضای وزیر عدلیه صورت می گیرد حضور وزیر عدلیه یا نماینده با صلاحیت آن وزارت حتمي است.

صلاحیت رئیس ستره محکمه

ماده چهلیم:

رئيس ستره محکمه ممثل قوة قضائيه جمهوری اسلامی افغانستان بوده، در رأس شورای عالی قرار دارد و دارای

- او د لاندې دندو او واکونو لرونکی دی:
- ۱- په ملي او نړيوالو مجامعو کې له سترې محکمې څخه تمثيل.
 - ۲- د سترې محکمې د قضايي او اداري فعاليتونو عمومي رهبري کول.
 - ۳- د سترې محکمې د عالي شوري له غونډو څخه رياست کول.
 - ۴- عندالاقضاء په سترې محکمې پورې د اړوندو ديوانونو د قضايي غونډو رياست کول.
 - ۵- عندالاقضاء د محکمو يا له قضاتو څخه د يوه د فعاليتونو د پلټنې په اړه د امر صادروول.
 - ۶- د محکمو د قطعي او وروستيو فيصلو پر تطبيق باندې څارنه.
 - ۷- د قضائيه قوې د بودجې تطبيق او د اړوندو ادارو لخوا د هغې له سم تطبيق څخه څارنه او مراقبت.
 - ۸- د قضائيه قوې د اداري عمومي آمریت او د سترې محکمې د نورو مسلکي، اجرايي او اداري ادارو پر فعاليت باندې څارنه.
 - ۹- جمهور رئيس ته د قضائيه قوې د
- وظايف و صلاحيت های ذيل می باشد:
- ۱- تمثيل از ستره محکمه در مجامع ملی و بين المللی.
 - ۲- رهبری عمومی فعالیت های قضائی و اداری ستره محکمه.
 - ۳- رياست از جلسات شورای عالی ستره محکمه.
 - ۴- رياست جلسات قضائی ديوان های مربوط ستره محکمه عندالاقضاء.
 - ۵- اصدار امر مبنی بر تفتيش فعالیت های محاکم یا یکی از قضات عندالاقضاء.
 - ۶- نظارت بر تطبيق فيصله های قطعی و نهائی محاکم.
 - ۷- تطبيق بودجه قوه قضائيه، نظارت و مراقبت از تطبيق سالم آن از طرف ادارات مربوط.
 - ۸- نظارت بر فعالیت های آمریت عمومی اداری قوه قضائيه و ساير ادارات مسلکی، اجرائی و اداری ستره محکمه.
 - ۹- ارائه گزارش اجراآت قضائی و

قضايي او اداري کړنو د رپوټ وړاندې کول. اداري قوه قضائيه به رئيس جمهور.

۱۰- عندالايجاب د سترې محکمې له يوه ديوان څخه بل ديوان ته د قضيه د څېړنې د واک سپارل.

۱۱- په اساسي قانون، دغه قانون او نورو تقنيني سندونو کې د درج شوو نورو دندو او واکونو سرته رسول.

د واک سپارل

يو څلوېښتمه ماده:

د سترې محکمې رئيس د ناروغۍ، رخصتۍ يا له دندې څخه د غيابت په صورت کې خپل واکونه د سترې محکمې يوه غړي ته سپاري.

د سترې محکمې ديوانونه

دوه څلوېښتمه ماده:

(۱) ستره محکمه له لاندې ديوانونو څخه جوړه ده:

۱- د عمومي جزا ديوان.

۲- د عامه امنيت ديوان.

۳- د مدني او عامه حقوقو ديوان.

۴- سوداگريز ديوان.

۱۰- تفويض صلاحيت رسيدگي قضيه از یک ديوان ستره محکمه به ديوان ديگر عندالايجاب.

۱۱- انجام ساير وظيف و صلاحيت هاي مندرج قانون اساسي، اين قانون و ساير اسناد تقنيني.

تفويض صلاحيت

ماده چهل و يکم:

رئيس ستره محکمه در صورت مريضی، رخصتی يا غيابت از وظيفه، صلاحيت هاي خود را به يکي از اعضاء ستره محکمه تفويض مي نمايد.

ديوان های ستره محکمه

ماده چهل دوم:

(۱) ستره محکمه متشکل از ديوان های ذيل می باشد:

۱- ديوان جزای عمومی.

۲- ديوان امنيت عامه.

۳- ديوان مدني و حقوق عامه.

۴- ديوان تجارتي.

۵- د نظامي جرمونو او داخلي او خارجي امنيت پر ضد جرمونو ديوان.

(۲) د سترې محکمې د هر یوه ديوان رياست د سترې محکمې يو غړی په غاړه لري چې د سترې محکمې د عالي شوري د تصویب پر بنسټ ټاکل کېږي.

د ديوان د رئیس واک

دري څلورېنځمه ماده:

د ديوانونو رئيسان لاندې دندې او واکونه لري:

- ۱- د اړوند ديوان د فعاليت رهبري کول.
- ۲- د اړوند ديوان د غونډو جوړول او له هغو څخه رياست کول.
- ۳- د اړوند ديوان د چارو تنظيمول او عالي شوري ته د رپوټ وړاندې کول.
- د ديوان د رئیس په غياب کې، د سترې محکمې رئیس د سترې محکمې يو تن غړی د ديوان د سرپرست په توګه ګمارل.

۵- ديوان جرايم عسکري، جرايم نظامي و جرايم عليه امنيت داخلي و خارجي.

(۲) رياست هر يک از ديوان های ستره محکمه را يکی از اعضای ستره محکمه به عهده دارد که به اساس تصویب شورای عالی ستره محکمه تعیین می گردد.

صلاحيت رئيس ديوان

ماده څهله وسوم:

رؤسای ديوان ها دارای وظايف و صلاحيت های ذيل می باشند:

- ۱- رهبری فعاليت ديوان مربوط.
- ۲- تدوير جلسات ديوان مربوط و رياست از آن.
- ۳- تنظيم امور ديوان مربوط و ارائه گزارش به شورای عالی.
- در غياب رئيس ديوان، رئيس ستره محکمه يکنفر از اعضای ستره محکمه را به حيث سرپرست ديوان توظيف می نمايد.

قضايي مستشاران

خلور څلوېښتمه ماده:

(۱) ستره محکمه قضايي مستشاران لري چې د اړتيا له مخې په هر ديوان کې گمارل کېږي.

(۲) د سترې محکمې مستشاران د هغه اشخاصو له منځ څخه ټاکل کېږي چې د بشپړ اهليت، کفايت، درايت لرونکي وي او لږترلږه پنځلس کاله بالفعل تجربه او قضايي خدمت ولري.

(۳) د مستشارانو شمېر د سترې محکمې لخوا تثبيت او د قضائيه قوې د تشکيل او بودجې د تنظيم او ترتيب په وخت کې په پام کې نيول کېږي.

د مستشارانو دندې

پنځه څلوېښتمه ماده:

د سترې محکمې مستشاران وارد شوې قضايي تحليل او ارزوي، رپورټ يې په قضايي غونډو کې وړاندې کوي او د رپورټ او د قضايي تحليل او ارزونې له سموالي (صحت) څخه مستقيم مسئوليت لري.

مستشاران قضايي

ماده ټوله وچهارم:

(۱) ستره محکمه داراي مستشاران قضائي مي باشد که حسب ضرورت در هر ديوان توظيف مي گردند.

(۲) مستشاران ستره محکمه از ميان اشخاصي تعيين مي گردند که داراي اهليت، کفايت و درايت کامل بوده، حداقل پانزده سال تجربه و خدمت بالفعل قضائي داشته باشند.

(۳) تعداد مستشاران از طرف ستره محکمه تثبيت و حين تنظيم تشکيل و ترتيب بودجه قوه قضائيه مدنظر گرفته مي شود.

وظايف مستشاران

ماده ټوله وپنجم:

مستشاران ستره محکمه قضايي وارده را تحليل و ارزيابي نموده گزارش آنرا در جلسات قضائي ارائه مي نمايند و از صحت گزارش تحليل و ارزيابي قضيه مسئوليت مستقيم دارند.

د فعاليت ډول

شپږ څلوېښتمه ماده:

د قضايي مستشارانو د فعاليت ډول د جلا مقررې په واسطه تنظيمېږي.

د فيصلې نقض او تحتاني محكمې ته

يې ارجاع كول

اووه څلوېښتمه ماده:

(۱) كه چېرې د سترې محكمې ديوان د اعتراض لاندې فيصلې د څېړنې په وخت كې ومومي چې د تحتاني محكمې فيصله له قانون سره په مخالفت كې يا د هغې په تطبيق يا تاويل كې په خطاء سره صادره شوېده، فيصله نقضوي او د حكم د صادرولو په غرض يې د قانون مطابق، لاندنۍ محكمې ته راجع كوي.

(۲) په هغه صورت كې چې خطاء د قانون په تطبيق يا خطاء د هغه په تاويل كې د فيصلې په پايله كې اغېزمنه نه وي او حكم اساساً صحيح او له قانون سره موافق وي، اړوند ديوان كولى شي له تصحيح وروسته هغه تاييد كړي.

(۳) د سترې محكمې ديوان كولى شي په

طرز فعاليت

ماده چهل و ششم:

طرز فعاليت مستشاران قضائى طبق مقررۀ جداگانه تنظيم مى گردد.

نقض فيصله و ارجاع آن به محكمۀ

تحتاني

ماده چهل وهفتم:

(۱) هرگاه ديوان ستره محكمه حين رسيدگى فيصلۀ مورد اعتراض، دريابد كه فيصلۀ محكمۀ تحتاني در مخالفت با قانون يا خطاء در تطبيق يا تاويل آن صادر گرديده است، فيصله را نقض و غرض صدور حكم مطابق قانون به محكمۀ تحتاني ارجاع مى نمايد.

(۲) در صورتى كه خطاء در تطبيق قانون يا خطاء در تاويل آن در نتيجه فيصله مؤثر نبوده و حكم اساساً صحيح و موافق قانون باشد، ديوان مربوط مى تواند بعد از تصحيح آنرا تاييد نمايد.

(۳) ديوان ستره محكمه مى تواند

فيصله کي د نقض د مواردو په کتنې سره، که څه هم چې د معترض په اعتراض کې پر هغې تصريح شوی نه وي، هم اتکاء وکړي.

(۴) که چېرې د سترې محکمې ديوان په جزايي قضيو کې تر اعتراض لاندې فيصلې د څېړنې په وخت کې ومومي چې د لاندنۍ محکمې فيصله له قانون سره په مخالفت کې يا د هغه په تطبيق يا تاويل کې په خطاء سره صادره شوېده، پرېکړه نقضوي او دقانون مطابق د حکم صادرولو په غرض يې لاندنۍ محکمې ته راجع کوي.

د بطلان په سبب ارجاع

اته څلورېنښتمه ماده:

(۱) که چېرې د سترې محکمې ديوان تر اعتراض لاندې فيصله په حکم کې د بطلان يا په حکم کې داغېزمنو بنسټيزو اجرااتو د بطلان په سبب نقض کړي، قضيه د دليلونو په صريح ذکر کولو سره حاکمه محکمې ته ارجاع کوي.

حاکمه محکمه مفوضه موضوع د هغو

در صورت ملاحظه موارد نقض در فيصله، گرچه در اعتراض معترض به آن تصريح نشده باشد، نیز اتکاء نمايد.

(۴) هرگاه ديوان ستره محکمه حين رسيدگي فيصله مورد اعتراض در قضايای جزائی دريابد که فيصله محکمه تحتانی در مخالفت با قانون يا خطاء در تطبيق يا تاويل آن صادر شده است. فيصله را نقض و غرض صدور حکم مطابق قانون به محکمه تحتانی ارجاع می نمايد.

ارجاع به سبب بطلان

ماده چهل و هشتم:

(۱) هرگاه ديوان ستره محکمه فيصله مورد اعتراض را به سبب بطلان در حکم يا بطلان در اجراات اساسی مؤثر در حکم نقض نمايد، قضيه را با ذکر صريح دلايل به محکمه حاکمه ارجاع می دارد.

محکمه حاکمه موضوع مفوضه را

توسط قضاتيكه در صدور حكم قبلې
شرکت نکرده باشند، رسيدگی
می کند.

(۲) هرگاه حكم صادره جديد
باز هم مورد اعتراض قرار گیرد و
ديوان ستره محکمه آنرا وارد تشخيص
دهد، حكم را نقض نموده و موضوع را
با رهنمود کامل غرض رسيدگی
مجدد به محکمه مماثل نهايي ارجاع
می نمايد. حكم محکمه مماثل نهايي می
باشد.

واجب التعميل بودن فيصله ها و

قرارها

ماده چهل ونهم:

احکام، قرارها و رهنمودهای محاکم
فوقانی در مورد رسيدگی مجدد قضایا
بر محاکم تحتانی واجب التعميل
می باشد.

آمریت عمومی اداری قوه قضائیه

ماده پنجاهم:

(۱) به منظور تنظيم بهتر امور اجرائی،
اداری و قضائی و تأمین اصلاحات لازم،

قاضيانو په واسطه چې د دمخه حكم په
صادريدو کې يې ګډون نه وي کړی،
خپري.

(۲) که چېرې نوی صادر شوی حكم
بيا هم تر اعتراض لاندې راشي او د
ستري محکمې ديوان هغه وارد
تشخيص کړي، حكم نقضوي او
موضوع له بشپړ لارښود سره د بيا خپرنې
په غرض مماثلې محکمې ته ارجاع
کوي. د مماثلې محکمې حكم وروستی
(نهایی) دی.

د فيصلو او قرارونو واجب التعميل

والی

ننه څلوېښتمه ماده:

د قضیو د بيا خپرنې په هکله د فوقاني
محکمو حکمونه، قرارونه او لارښودونه
پرلاندنۍ محکمو باندې واجب التعميل
دي.

د قضائیه قوې اداري عمومی آمریت

پنځوسمه ماده:

(۱) د اجرائي، اداري او قضايي چارو د
ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د تأمین په

- منظور، د قضائيه قوې اداري عمومي
آمریت فعالیت کوی چې په سر کې یې
عمومي امر قرار لري.
- (۲) د قضائيه قوې اداري عمومي امر د
لاندې صفتونو لرونکی وي:
- ۱- د افغانستان تابعیت ولري.
- ۲- د مقرېدو په وخت کې یې سن له
(۳۵) کلونو څخه لږ نه وي.
- ۳- د لوړو تحصیلاتو لرونکی وي او د
قضاء په اداري چارو کې کافي تجربه
ولري.
- ۴- د ښه سیرت او ښکې شهرت لرونکی
وي.
- ۵- د محکمې لخوا د بشري ضد جرمونو
او جنایت په ارتکاب یا له سیاسي حقوقو
څخه په حرمان محکوم شوی نه وي.
- (۳) د قضائيه قوې اداري عمومي امر د
سترې محکمې په وړاندیز او د جمهور
رئیس په منظوری- ټاکل کېږي.
- مسلكي او اداري ادارې
يو پنځوسمه ماده:
- ستره محکمه د مسلكي او اداري ادارو
- آمریت عمومی اداری قوه قضائیه،
فعالیت نموده که در رأس آن آمر
عمومی قرار دارد.
- (۲) آمر عمومی اداری قوه قضائیه دارای
اوصاف ذیل می باشد:
- ۱- تابعیت افغانستان را داشته باشد.
- ۲- سن وی حین تقرر از (۳۵) سال
کمتر نباشد.
- ۳- دارای تحصیلات عالی بوده و در
امور اداری قضاء تجربه کافی داشته
باشد.
- ۴- دارای حسن سیرت و شهرت نیک
باشد.
- ۵- از طرف محکمه به ارتکاب جرایم
ضد بشری و جنایت یا بحرمان از حقوق
سیاسی محکوم نشده باشد.
- (۳) آمر عمومی اداری قوه قضائیه به
پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس
جمهور تعیین می گردد.
- ادارات مسلکی و اداری
ماده پنجاه و یکم:
- ستره محکمه دارای ادارات مسلکی و

لرونکې ده چې د قضائيه قوې د اداري عمومي آمریت په چوکاټ کې فعالیت کوي.

د سترې محکمې د مسلکي او اداري ادارو تشکیل او د فعالیت ډول د اړوندو مقرراتو او لایحو مطابق تنظیمېږي.

درېم فصل

د استیناف محکمو تشکیل،

ترکیب او واک

تشکیل

دوه پنځوسمه ماده:

د هر ولایت په مرکز کې د استیناف یوه محکمه جوړېږي.

د استیناف محکمه له عمومي رئیس، د دیوانونو له رئیسانو او غړو څخه مرکبه ده.

د استیناف محکمې عمومي رئیس د هغو قاضیانو له منځ څخه ټاکل کېږي چې د اهلیت، بشپړ درایت او لږترلږه (۱۰) کاله قضایي تجربې لرونکي وي.

د عمومي جزاء د دیوان رئیس په عین حال کې د استیناف د محکمې د رئیس

اداری می باشد که در چوکات آمریت عمومی اداری قوه قضائیه فعالیت می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت ادارات مسلکی و اداری ستره محکمه طبق مقررات و لوائح مربوط، تنظیم می شود.

فصل سوم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت

محاکم استیناف

تشکیل

ماده پنجاه و دوم:

در مرکز هر ولایت یک محکمه استیناف تشکیل می گردد.

محکمه استیناف مرکب از رئیس عمومی، رؤسای دیوان ها، و اعضاء می باشد.

رئیس عمومی محکمه استیناف از میان قضاتی تعیین می گردد که دارای اهلیت، درایت کامل و تجربه قضائی حداقل (۱۰) سال باشد.

رئیس دیوان جزای عمومی در عین حال معاون رئیس محکمه استیناف نیز

مرستيال هم دی.

می باشد.

د محکمو د دیوانونو ترکیبترکیب دیوان های محاکم

دري پنځوسمه ماده:

ماده پنجاه وسوم:

د استيناف محکمې لاندې ديوانونه

محاکم استيناف دارای ديوان های آتی

لري:

می باشند:

۱- د عمومي جزاء ديوان.

۱- ديوان جزای عمومي.

۲- د عامه امنيت ديوان.

۲- ديوان امنيت عامه.

۳- د مدني او شخصيه احوالو ديوان.

۳- ديوان مدني و احوال شخصيه.

۴- د عامه حقوقو ديوان.

۴- ديوان حقوق عامه.

۵- سوداگريز ديوان.

۵- ديوان تجارتي.

په هر ديوان کې د قضايي غړو شمېر له

تعداد اعضای قضائي در هر ديوان از

(۶) تنو څخه زياتېدی نشي.

(۶) نفر بیشتر بوده نمی تواند.

د فيصلو او قرارونو څېړلرسیدگی فیصله ها و قرار ها

څلورپنځوسمه ماده:

ماده پنجاه و چهارم:

د استيناف محکمه د بنکتنی.

محکمه استيناف فيصله و قرارهای

محکمو فيصلې او قرارونه په

محاکم تحتانی را در احوال وترتیبی که

هغو احوالو او ترتیب کې چې پدې قانون

در این قانون و قوانین مربوط تصریح

او اړوندو قوانینو کې تصریح شويدي، بیا

گردیده است، مجدداً رسیدگی می

څیړي.

نماید.

د استيناف محکمه په خپله څېړنه کې د

محکمه استيناف در رسیدگی خویش

دعوي ټول حالات او کوايف تر غور

تمام حالات و کوائف دعوی راتحت غور

لاندې نیسي، کولی شي د بنکتنیو محکمو

قرار داده، فيصله های محاکم تحتانی را

فيصلي تصحيح، نقض، تعديل، تأييد او يا لغو کړي.

د فيصلو او قرارونو قطعيت

پنځه پنځوسمه ماده:

د استيناف محکمو فيصله او قرارونه په لاندې حالاتو کې قطعي او نهايي دي:

۱- په صادر شوي حکم باندې د اړخونو د قناعت په حال کې.

۲- د فرجام غوښتنې د مودې د تېرېدو په حال کې.

۳- په هغه صورت کې چې په مدني، عامه حقوقو او د شخصيه احوالو په قضيو کې د مدعابها ارزښت تر دوو سوو زرو افغانيو او په سوداگريزو قضيو کې تر پنځه سوو زرو افغانيو پورې وي.

۴- په هغه صورت کې چې د قضيې جرمي ماهيت هغه قباح يا جناحه وي چې په هغه کې يوازې د نقدي مجازاتو حکم شوی وي.

۵- نور هغه موارد چې په قانون کې اټکل شويدي.

می تواند طبق احکام قانون تصحيح، نقض، تعديل، تأييد و يا لغو نمايد.

قطعيت فيصله ها و قرارها

ماده پنجاه و پنجم:

فيصله و قرارهای محاکم استيناف در احوال ذيل قطعی و نهائی می باشد:

۱- در حال قناعت طرفين دعوی به حکم صادره.

۲- در حال انقضای میعاد فرجام خواهی.

۳- در صورتی که ارزش مدعابها در قضایای مدنی، حقوق عامه و احوال شخصيه الی دو صد هزار و در قضایای تجارتي الی پنجصد هزار افغانی باشد.

۴- در صورتی که ماهيت جرمی قضيه قباح يا جناحه ای باشد که در آن صرف مجازات نقدي حکم شده باشد.

۵- ساير مواردیکه در قانون پيش بينی گردیده است.

د استيناف محكمې د رئيس دندې او واکونه	وظايف و صلاحيت هاى رئيس محكمه استيناف
شپږپنځوسمه ماده:	ماده پنجاه و ششم:
د استيناف محكمې رئيس د لاندې دندو او واکونو درلودونکى دى:	رئيس محكمه استيناف داراى وظايف و صلاحيت هاى ذيل مى باشد:
۱- د اړوندو ديوانونو او اداري څانگو د فعاليت لارښوونه او تنظيمول.	۱- رهبري و تنظيم فعاليت ديوان ها و شعبات ادارى مربوط.
۲- عندالاقضاء د ديوانونو د غونډو رياست کول.	۲- رياست جلسات ديوان ها، عندالاقضاء.
۳- په مؤقت ډول د يوه ديوان د غړي توظيفول بل ديوان ته.	۳- توظيف مؤقت عضو يک ديوان به ديوان ديگر.
۴- د اړتيا په صورت کې د استيناف محكمې له قضاتو څخه د يوه، د اړوندې حوزې ابتدائيه محکمو ته توظيفول او يا د ښاري ابتدائيه محكمې له غړو څخه يا د ولسوالۍ د محکمې د يوه مؤقتاً يوې بلې ته توظيفول.	۴- توظيف يکى از قضات محكمه استيناف به محاکم ابتدائيه حوزه مربوط در صورت ضرورت و يا توظيف يکى از اعضاى محكمه ابتدائيه شهرى يا محكمه ولسوالى موقتاً به يکديگر.
۵- د اړوندو ديوانونو د قضايي تجربو توحيدول.	۵- توحيد تجارب قضايى ديوان هاى مربوط.
۶- سترې محکمې ته د اړوندو محکمو او ديوانونو له فعاليت څخه د رپوټ وړاندې کول.	۶- ارائه گزارش از فعاليت محاکم و ديوان هاى مربوط به ستره محکمه.

د غونډو رهبري

اووه پنځوسمه ماده:

د استيناف محكمو د ديوانونو رئيسان د اړوندو ديوانونو غونډې رهبري كوي او په هغه صورت كې چې د استيناف محكمې رئيس د ديوان د قضايي غونډې رياست وكړي، پدې حالت كې د ديوان رئيس د اړوند ديوان غړي گڼل كېږي.

مسئوليت

اته پنځوسمه ماده:

د استيناف محكمې رئيس او د ديوانونو رئيسان له خپلو ورسپارل شوو دندو څخه فردي مسئوليت لري او د حكم له كيفيت، د قضيو د څېړنې د مودې، د قانون د تطبيق له سموالي او د خپلو صادرو كړو فيصلو او قرارونو له مدلل والي څخه له گډهون كوونكو قاضيانو سره گډه مسئوليت لري.

كار كوونكي او اداري څانگې

نهه پنځوسمه ماده:

د استيناف محكمې رياست او د هغه اړوند ديوانونه د اداري كاركوونكو او

رهبري جلسات

ماده پنجاه وهفتم:

رؤسای ديوان های محكمه استيناف جلسات ديوان های مربوط را رهبري می نمايند و در صورتی كه رئيس محكمه استيناف جلسه قضائی ديوان را رياست نمايد، در اين حالت رئيس ديوان عضو ديوان مربوط پنداشته می شود.

مسئوليت

ماده پنجاه وهشتم:

رئيس محكمه استيناف و رؤسای ديوان ها از وظائف محوله خود مسئوليت فردی داشته و از كيفيت حكم، ميعاد رسيدگی قضایا، صحت تطبيق قانون و مدلل بودن فيصله ها و قرارها صادره خویش با قضاات شرکت کننده مسئوليت مشترک دارند.

كاركنان و شعبات اداري

ماده پنجاه ونهم:

رياست محكمه استيناف و ديوان های مربوط آن دارای كاركنان و شعبات

اداري مي باشند كه وظائف و طرز
فعاليت شان در مقررۀ جداگانه تنظيم
مي گردد.

محكمۀ استيناف عسكري

مادۀ شصتم:

محكمۀ استيناف عسكري متشكل از
ديوان هاي ذيل مي باشد:

۱- ديوان جرايم افسران، بريدملان و
ساتنمنان.

۲- ديوان جرايم سربازان.

ديوان هاي محكمه استيناف عسكري
قضايائي را كه محاكم ابتدائيۀ عسكري
ابتداءً رسيدگي نموده، در مرحلۀ
استيناف رسيدگي مي نمايد.

رئيس ديوان جرايم افسران، بريدملان و
ساتنمنان در عين حال معاون رئيس
محكمۀ استيناف عسكري
مي باشد.

رئيس محكمۀ استيناف عسكري از
اجراآت خود به ستره محكمه گزارش
مي دهد.

مقر محكمۀ استيناف عسكري در شهر

خانگو درلودونكي دي چې دندې او د
فعاليت ډول يې په جلا مقررۀ كې
تنظيمېږي.

د نظامي استيناف محكمه

شپېتمه ماده:

د نظامي استيناف محكمه د لا ندې
ديوانونو څخه جوړه ده:

۱- د افسرانو، بريدملانو او ساتنمنانو د
جرمونو ديوان.

۲- د سرتېرو د جرمونو ديوان.

د نظامي استيناف محكمې ديوانونه هغه
قضې چې نظامي ابتدائيۀ محكمو
ابتداءً څېړلې وي، د استيناف په پړاو كې
څېړي.

د افسرانو بريدملانو او ساتنمنانو د
جرمونو د ديوان رئيس په عين حال كې
د نظامي استيناف دمحكمې د رئيس
مرستيال دى.

د نظامي استيناف د محكمې رئيس له
خپلو اجراآتو څخه سترې محكمې ته
رپوټ ورکوي.

د نظامي استيناف د محكمې مقر د کابل

په ښار کې دی.

کابل قرار دارد.

ستره محکمه د اړتیا په صورت کې ددې قانون پر بنسټ په ولایتونو کې د نظامي استیناف محکمې د جمهور رئیس د منظوری وروسته جوړوي.

ستره محکمه در صورت ضرورت محاکم استیناف عسکری را مطابق احکام این قانون بعد از منظوری رئیس جمهور در ولایات ایجاد می نماید.

خلورم فصل

د ابتدائيه محکمو تشکیل،

فصل چهارم

تشکیل، ترکیب و صلاحیت

ترکیب او واک

محاکم ابتدائيه

د ابتدائيه محکمو تشکیل

تشکیل محاکم ابتدائيه

يو شپېتمه ماده:

ماده شصت ویکم:

د هرې استیناف محکمې په قضایي حوزه کې ابتدائيه محکمې په لاندې ترتیب سره جوړېږي:

در حوزه قضائی هر محکمه استیناف، محاکم ابتدائيه به ترتیب ذیل تشکیل می گردد:

۱- ښاري ابتدائيه محکمه.

۱- محکمه ابتدائيه شهرى.

۲- سوداگریزه ابتدائيه محکمه.

۲- محکمه ابتدائيه تجارى.

۳- د شخصيه احوالو (د کورنۍ د چارو) ابتدائيه محکمه.

۳- محکمه ابتدائيه احوال شخصيه (امور خانواده).

۴- د ماشومانو ابتدائيه محکمه.

۴- محکمه ابتدائيه اطفال.

۵- د ولسوالۍ ابتدائيه محکمه.

۵- محکمه ابتدائيه ولسوالۍ.

د ښاري ابتدائيه محكمې ديوانونه

دوه شپېتمه ماده:

(۱) د ولايت د مركز ښاري ابتدائيه محكمه د لاندې ديوانونو لرونكې ده:

۱- د عمومي جزاء ديوان.

۲- مدني ديوان.

۳- د عامه حقوقو ديوان.

۴- د عامه امنيت ديوان.

۵- د ترافيكي جرمونو ديوان.

(۲) ددې مادې په (۱) فقره كې درج شوي ديوانونه، هر يو له رئيس او حداكثر (۴) غړو څخه جوړ دي.

د ښاري ابتدائيه محكمې رئيس كولاى شي د اړتيا په صورت كې د يوه ديوان غړى بل ديوان ته په مؤقت ډول توظيف كړي.

(۳) ستره محكمه كولى شي عندالضرورت نورې ښاري ابتدائيه محكمې د ولايتونو د استيناف د محكمو په چوكاټ كې د جمهور رئيس له منظوري وروسته جوړې كړي.

ديوان هاي محكمه ابتدائيه شهرى

ماده شصت و دوم:

(۱) محكمه ابتدائيه شهرى مركز ولايت داراي ديوان هاي ذيل مي باشد:

۱- ديوان جزاي عمومي.

۲- ديوان مدني.

۳- ديوان حقوق عامه.

۴- ديوان امنيت عامه.

۵- ديوان جرايم ترافيكي.

(۲) ديوان هاي مندرج فقره (۱) اين ماده، هر يك مركب از رئيس و حداكثر (۴) عضو مي باشد.

رئيس محكمه ابتدائيه شهرى مي تواند در صورت ضرورت عضو يك ديوان را موقتاً به ديوان ديگر توظيف نمايد.

(۳) ستره محكمه مي تواند عندالضرورت محاكم ابتدائيه شهرى ديگري را در چوكات محاكم استيناف ولايات بعد از منظوري رئيس جمهور ايجاد نمايد.

د اړوندو ديوانونو په واسطه د قضيو	رسيدگي قضايا توسط ديوان هاي
خپنه	مربوط
درې شپيتمه ماده:	ماده شصت وسوم:
د ولايتونو د مرکزونو بنساري ابتدائيه محكمې لاندې قضيه د اړوندو ديوانونو په واسطه په ابتدائي پړاو كې، د قانون د حكمونو مطابق خپري:	محاكم ابتدائيه شهرى مراكز ولايات قضايى ذيل را توسط ديوانهاي مربوط در مرحله ابتدائي طبق احكام قانون رسيدگي مي نمايند:
۱- په عمومي جزاء پورې د اړوندو قضيو خپرل د عمومي جزاء د ديوان په واسطه.	۱- رسيدگي قضايى مربوط به جزاى عمومي توسط ديوان جزاى عمومي.
۲- د مدني ديوان په واسطه د حقيقي اشخاصو او حكمي اشخاصو ترمنځ د مدني دعواو وڅېړل.	۲- رسيدگي به دعاوى مدني بين اشخاص حقيقي و اشخاص حكمي، توسط ديوان مدني.
۳- د عامه حقوقو د ديوان په واسطه د حقيقي اشخاصو او دولت يا د حكمي اشخاصو او دولت ترمنځ د متنازع فيه مدني قضيو خپرل.	۳- رسيدگي قضايى مدني متنازع فيه بين اشخاص حقيقي و دولت يا بين اشخاص حكمي و دولت، توسط ديوان حقوق عامه.
۴- د قانون د حكمونو سره سم، په امنيت او عامه كتڼو، د مخدرو موادو په قاچاقو او نورو جرمونو پورې د اړوندو جزايي قضيو خپرل، د عامه امنيت د ديوان په واسطه.	۴- رسيدگي قضايى جزائى مربوط به امنيت و منفعت عامه، قاچاق مواد مخدر وساير جرايم مطابق احكام قانون، توسط ديوان امنيت عامه.

۵- په ترافيکي پېښو پورې د اړوندو جزايي قضيو څېړل، د ترافيکي جرمونو د ديوان په واسطه.

د ديوانونو رهبري

څلور شپېتمه ماده:

د ښاري ابتدائيه محکمې رئيس، د ديوانونو د قضايي او اداري فعاليتونو رهبري او تنظيم په غاړه لري او عنداللزوم د هغو په غونډو کې ګډون کوي.

د ښاري ابتدائيه محکمې د ديوانونو رئيسان د اړوندو ديوانونو غونډې رهبري کوي.

په هغه صورت کې چې د ابتدائيه محکمې رئيس، د ديوان قضايي غونډه رهبري کړي، پدې حالت کې د ديوان رئيس، د اړوند ديوان غړی ګڼل کېږي.

د عمومي جزاء د ديوان رئيس په عين حال د ولايت د ښاري ابتدائيه محکمې د رئيس مرستيال دی.

سوداګريزه ابتدائيه محکمه

پنځه شپېتمه ماده:

د هر ولايت په مرکز کې عندالضرورت

۵- رسيدګی قضايای جزائی مربوط به حادثات ترافيکي، توسط ديوان جرايم ترافيکي.

رهبري ديوان ها

ماده شصت و چهارم:

رئيس محکمه ابتدائيه شهرى، رهبري و تنظيم فعاليت هاى قضائى و ادارى ديوان ها را بعهدہ داشته، عنداللزوم در جلسات آنها اشتراک مى نمايد.

رؤسای ديوان هاى محکمه ابتدائيه شهرى جلسات ديوان هاى مربوط را رهبري مى نمايند.

در صورتى که رئيس محکمه ابتدائيه، جلسه قضائى ديوان را رهبري نمايد، در اين حالت رئيس ديوان، عضو ديوان مربوط پنداشته مى شود.

رئيس ديوان جزای عمومي در عين حال معاون رئيس محکمه ابتدائيه شهرى ولايت مى باشد.

محکمه ابتدائيه تجارتي

ماده شصت و پنجم:

در مرکز هر ولايت محکمه ابتدائيه

سوداگريزه ابتدائيه محكمه جو پرې چي له رئيس او څلورو غړو څخه مركه ده.

د هغو ولايتونو په مركزونو كې چې سوداگريزه ابتدائيه محكمه موجوده نه وي، د سوداگريزو قضيو خپرل، د ښاري ابتدائيه محكمې د مدني ديوان واک دی.

د شخصيه احوالو (د كورنۍ د چارو)

ابتدائيه محكمه

شپږ شپېتمه ماده:

د هر ولايت په مركز كې عندالاقضاء د شخصيه احوالو (د كورنۍ د چارو) ابتدائيه محكمه جوړېږي چې له رئيس او دوو غړو څخه مركه ده.

د هغو ولايتونو په مركزونو كې چې د شخصيه احوالو ابتدائيه محكمه جوړه شوې نه وي، د شخصيه احوالو د قضيو خپرل د هغو د ښاري ابتدائيه محكمې د مدني ديوان واک دی.

د اطفالو ابتدائيه محكمه

اووه شپېتمه ماده:

(۱) د هر ولايت په مركز كې د ماشومانو

تجارتی عندالضرورت ایجاد می گردد که مرکب از رئیس و چهار عضو می باشد.

در مراکز ولایاتی که محکمۀ ابتدائیه تجارتی موجود نباشد، رسیدگی به قضایای تجارتی از صلاحیت دیوان مدنی محکمۀ ابتدائیه شهری می باشد.

محکمۀ ابتدائیه احوال شخصیه

(امور خانواده)

ماده شصت و ششم:

در مرکز هر ولایت، محکمۀ ابتدائیه احوال شخصیه (امور خانواده) عندالاقضاء ایجاد می گردد که مرکب از رئیس و دو عضو می باشد.

در مراکز ولایاتی که محکمۀ ابتدائیه احوال شخصیه ایجاد نشده باشد، رسیدگی قضایای احوال شخصیه از صلاحیت دیوان مدنی محکمۀ ابتدائیه شهری آن می باشد.

محکمۀ ابتدائیه اطفال

ماده شصت و هفتم:

(۱) در مرکز هر ولایت محکمۀ ابتدائیه

- ابتدائيه محكمه جوڀڙي ڇي له رئيس او دريو غرو څخه مركبه ده. په هغو ولايتونو كې ڇي د كار حجم زيات وي، د اړتيا له مخي زيات غري توظيف كېدى شي.
- (۲) د رئيس د غيابت په صورت كې د هغه دندې او واكونه، داسې يوه غري ته ڇي زياته قضايي سابقه ولري، سپارل كېږي.
- (۳) د هغو ولايتونو په مركزونو كې ڇي د اطفالو ابتدائيه محكمه جوړه شوې نه وي، د اطفالو د سرغړونو څېړل د ولايت د مركز د بناري ابتدائيه محكمې د عمومي جزاء د ديوان په واسطه او په ولسواليو كې د ولسوالۍ د محكمو په واسطه صورت مومي.
- (۴) په هغه صورت كې ڇي د اطفالو د محكمې غري كمبود يا غايب وي، د اړوند ولايت د استيناف د محكمې رئيس، د استيناف د محكمې يو قضايي غري د نصاب د بشپړېدو په منظور د اطفالو محكمې ته په مؤقته توگه توظيفوي.
- (۵) د اطفالو د سرغړونو څېړل د اړوند قانون د حكمونو پر بنسټ صورت مومي.
- اطفال ايجاد مي گردد كه مركب از رئيس و سه عضو مي باشد. در ولاياتيكه حجم كار زياد باشد، اعضاي بيشتر بر طبق ضرورت توظيف شده مي توانند.
- (۲) در صورت غيابت رئيس وظيف و صلاحيت هاي وي به يكي از اعضاي كه داراي سابقه بيشتر قضائي باشد، تفويض مي گردد.
- (۳) در مراكز ولاياتي كه محكمه اطفال ايجاد نشده باشد، رسيدگي به تخلفات اطفال توسط ديوان جزاي عمومي محكمه ابتدائيه شهري مركز ولايت و در ولسوالي ها، توسط محاكم ولسوالي صورت مي گيرد.
- (۴) در صورتي كه عضو محكمه اطفال كمبود يا غايب باشد، رئيس محكمه استيناف ولايت مربوط يك عضو قضائي رياست محكمه استيناف را به منظور تكميل نصاب به محكمه اطفال طور مؤقت توظيف مي نمايد.
- (۵) رسيدگي به تخلفات اطفال طبق احكام قانون مربوط صورت مي گيرد.

د ولسوالۍ د ابتدائيه محكمې واك

اته شپېتمه ماده:

د ولسوالۍ ابتدائيه محكمه د عمومي جزاء مدني او شخصيه احوالو (د كورنۍ د چارو) ټولې قضې چې د قانون د حكمونو پر بنسټ د هغې په وړاندې اقامه كېږي، خپري.

تركيب

نهه شپېتمه ماده:

د ولسوالۍ ابتدائيه محكمه له رئيس او دوو غړو څخه مركبه ده. په هغو ولسواليو كې چې غړي يې كمبود وي، د قضيو خپرل له دريو څخه د لږو قاضيانو په واسطه صورت موندلی شي.

كه چېرې د ولسوالۍ په ابتدائيه محكمه كې قاضي شتون ونلري، د استيناف د محكمې رئيس د استيناف د محكمې له قضاتو څخه يو، په مؤقته توگه توظيفوي.

د رئيس د غيابت په صورت كې د هغه دندې او واكونه يوه داسې غړي ته چې زياته قضايي سابقه ولري، سپارل كېږي.

صلاحيت محكمه ابتدائيه ولسوالۍ

ماده شصت وهشتم:

محكمه ابتدائيه ولسوالۍ تمام قضايای جزای عمومی، مدني و احوال شخصيه (امور خانواده) را كه مطابق احكام قانون به پيشگاه آن اقامه می گردد، رسيدگی می نمايد.

تركيب

ماده شصت ونهم:

محكمه ابتدائيه ولسوالۍ مركب از رئيس و دو عضو می باشد. در ولسوالی های كه اعضاء كمبود باشند، رسيدگی به قضایا توسط كمتر از سه نفر قاضی صورت گرفته می تواند.

هرگاه در محكمه ابتدائيه ولسوالۍ قاضی وجود نداشته باشد، رئيس محكمه استيناف يکی از قضات محكمه استيناف را موقتاً توظيف می نمايد.

در صورت غيابت رئيس، وظايف و صلاحيت های وی به يکی از اعضای كه دارای سابقه بیشتر قضائی باشد، تفويض می گردد.

په جزايي قضيو کې د واکمنۍ

محکمې ټاکل

اوپایمه ماده:

(۱) تورن په هغه محکمه کې محاکمه کېږي چې ددې قانون او نورو قوانینو د حکمونو پربنسټ د څېړلو واک یې لري. په هغه صورت کې چې شخص د متعددو جرمونو مرتکب شي چې د واک له لحاظه د جلا محکمو تابع وي، څېړل یې په هغه محکمه کې صورت مومي چې د ډېر شدید جرم د څېړلو واک لري. په هغه صورت کې چې ارتکابي جرمونه د مجازاتو له لحاظه په یوه درجه کې وي، هغه محکمه چې پر تورن باندې د لګول شوو تورونو څېړل یې پیل کړېږي، د محاکمې واک لري.

(۲) که چېرې شخص د متعددو جرمونو مرتکب شي چې د واک له لحاظه د دوو (اختصاصي او عمومي) محکمو تابع وي، د څېړلو واک یې د جرم د ماهیت په اعتبار هره یوه اړونده محکمه لري. په هغه صورت کې چې ارتکابي جرمونه د نه

تعیین محکمه ذیصلاح در قضایای

جزائی

ماده هفتم:

(۱) متهم در محکمه ای محاکمه می گردد که مطابق به احکام این قانون و سایر قوانین صلاحیت رسیدگی آن را دارد. در صورتی که شخص مرتکب جرایم متعددی گردد که از حیث صلاحیت تابع محاکم جداگانه باشد، رسیدگی به آن در محکمه ای صورت می گیرد که صلاحیت رسیدگی شدیدترین جرم را دارد. در صورتی که جرایم ارتکابی از لحاظ مجازات در یک درجه باشد، محکمه که رسیدگی به اتهامات وارده بر متهم را آغاز کرده است، صلاحیت محاکمه را دارد.

(۲) هرگاه شخص مرتکب جرایم متعددی گردد که از حیث صلاحیت تابع دو محکمه (اختصاصی و عمومی) باشد، صلاحیت رسیدگی آن را به اعتبار ماهیت جرم هر یک از محاکم مربوط دارا می باشد. در صورتی که جرایم

ارتکابی از نوع جرایم متعدد غیر قابل تجزیه باشد، رسیدگی به آن از صلاحیت محکمه می باشد که صلاحیت رسیدگی به جرم شدیدتر را دارد.

(۳) شرکاء و معاونین جرم در محکمه محاکمه می شوند که فاعل اصلی جرم در آن محاکمه می گردد.

مسئولیت فردی و مشترک

ماده هفتاد و یکم:

رؤسای محاکم ابتدائیه شهری مراکز ولایات و ولسوالی ها و رؤسای دیوان ها از وظایف محوله خود مسئولیت فردی و از کیفیت حکم، میعاد رسیدگی قضایا، صحت تطبیق قانون و مدلل بودن فیصله ها و قرارهای صادره خویش با قضات شرکت کننده مسئولیت مشترک دارند.

قطعیت حکم محکمه ابتدائیه

ماده هفتاد و دوم:

حکم صادره محکمه ابتدائیه در احوال ذیل قطعی می باشد:

تجزیئی و متعددو جرمونو له ډول څخه وي، څېړل يې د هغې محکمې واک دی چې د ډېر شديد جرم د څېړلو واک لري.

(۳) د جرم شریکان او معاونین په هغې محکمې کې محاکمه کېږي چې د جرم اصلي فاعل په هغې کې محاکمه کېږي.

فردی او گډه مسئولیت

یو او یایمه ماده:

د ولایتونو د مرکزونو د بنساري او ولسوالیو د ابتدائیه محکمو رئیسان او د دیوانونو رئیسان له خپلو ورسپارل شوو دندو څخه فردي مسئولیت او د حکم له کیفیت، د قضیو د څېړنې له مودې، د قانون د تطبیق له سموالي (صحت) او د خپلو صادر وکړو فیصلو او قرارونو له مدلل والي څخه له گډون کوونکو قاضیانو سره گډه مسئولیت لري.

د ابتدائیه محکمې د حکم قطعیت

دوه او یایمه ماده:

د ابتدائیه محکمې صادر شوی حکم په لاندې حالاتو کې قطعی دی:

- ۱- په هغه حال کې چې د دعوي اړخونه په صادر شوي حکم باندې قناعت وکړي.
- ۲- په هغه حال کې چې د استيناف غوښتنې موده له اړخونو څخه د يوه له اعتراض پرته تېره شي.
- ۳- په هغه حال کې چې د مدعا بها ارزښت له سلو زرو افغانیو څخه زيات نه وي.
- ۴- د قباحه په جرم کې د نغدي مجازاتو په اړه حکم يا په جنحه کې نغدي مجازات تر پنځوسو زرو افغانیو پورې پدې شرط چې په قانون کې د حبس مجازات اټکل شوي نه وي.
- ۵- نور هغه موارد چې په قوانینو کې اټکل شوي دي.
- ۱- در حالیکه طرفین دعوی به حکم صادره قناعت نمایند.
- ۲- در حالیکه میعاد استیناف طلبی بدون اعتراض یکی از طرفین منقضی گردد.
- ۳- در حالیکه ارزش مدعا بها از یکصد هزار افغانی بیشتر نباشد.
- ۴- حکم مبنی بر مجازات نقدی در جرم قباحه یا مجازات نقدی الی پنجاه هزار افغانی در جنحه، مشروط بر اینکه در قانون مجازات حبس پیش بینی نشده باشد.
- ۵- سائری مواردیکه در قوانین پیش بینی شده است.

د محکمو اداري څانگې

دري اویایمه ماده:

ابتدائیه محکمې د اداري کارکوونکو او څانگو لرونکي دي چې دندې او د فعالیت ډول یې په اړوندو مقرراتو کې تنظیمېږي.

شعبات اداری محاکم

ماده هفتاد و سوم:

محاکم ابتدائیه دارای کارکنان و شعبات اداری می باشند که وظایف و طرز فعالیت آنها در مقررات مربوط تنظیم می گردد.

پنځم فصل

د سندونو او وثيقو د ثبت ادارې

د ادارې جوړېدل

څلور اويايمه ماده:

د استيناف د هرې محکمې په قضايي حوزه کې د سندونو او وثيقو د ثبت اداره جوړېږي.

د سندونو او وثيقو د ثبت د ادارو رئيس او مسلکي غړي د هغو اشخاصو له جملې څخه چې قضايي واک لري، ټاکل کېږي.

په هغو ولايتونو او ولسواليو کې چې د سندونو او وثيقو د ثبت ادارې جوړې شوې ندي، اړوندې دندې او واکونه ئې بالترتيب ښاري ابتدائيه محکمې او د ولسوالۍ ابتدائيه محکمې لري.

د وثيقو او د سندونو د ثبت ادارې، د اداري کارکوونکو او څانگو درلودونکي دي چې شمېر يې د سترې محکمې لخوا د کار د حجم له مخې ټاکل کېږي.

د وثيقو او د سندونو د ادارو دندې او واکونه د اړوند تقينې سند پر بنسټ

فصل پنجم

ادارات ثبت اسناد و وثايق

ايجاد اداره

ماده هفتاد و چهارم:

در حوزه قضائي هر محکمه استيناف اداره ثبت اسناد و وثايق ايجاد می گردد.

رئيس و اعضای مسلکي ادارات ثبت اسناد و وثايق از جمله اشخاصی که صلاحيت قضائي دارند، تعيين می گردند.

در ولايات و ولسوالی هائیکه ادارات ثبت اسناد و وثايق ايجاد نگريده است، وظائف و صلاحيت های مربوط را بالترتيب محاکم ابتدائيه شهری و محاکم ابتدائيه ولسوالی دارا می باشند.

ادارات وثايق و ثبت اسناد، دارای کارکنان و شعبات اداری می باشند که تعداد آنها از طرف ستره محکمه ښاير حجم کار تعيين می گردد.

وظائف و صلاحيت های ادارات ثبت اسناد و وثايق طبق سند تقينی مربوط

تنظيمپرې.

تنظيم می گردد.

د سوداگريزو سندونو ثبتدلثبت اسناد تجارتي

پنځه اويايمه ماده:

ماده هفتاد و پنجم:

د سوداگريزو سندونو او نښو ثبت، په سوداگريزو ابتدائيه محکمو کې صورت مومي. په هغو ولايتونو کې چې سوداگريزه ابتدائيه محکمه شتون نلري، د سوداگريزو سندونو او نښو ثبت په هغه ديوان کې چې سوداگريزه دعوي څپرې، صورت مومي.

ثبت اسناد و علايم تجارتي در محاکم ابتدائيه تجارتي صورت می گیرد. در ولاياتی که محکمه ابتدائيه تجارتي وجود ندارد، ثبت اسنادو علايم تجارتي در ديوانیکه به دعوی تجارتي رسیدگی می نماید صورت می گیرد.

رپوت ورکولگزارش دهی

شپږ اويايمه ماده:

ماده هفتاد و ششم:

د ابتدائيه محکمو او د سندونو او وثيقو د ثبت د ادارو رئيسان مکلف دي له خپلو کړنو څخه د استيناف اړوندې محکمې ته رپوت ورکړي.

رؤسای محاکم ابتدائيه و ادارات ثبت اسناد و وثایق مکلف اند از اجراءات خود به محکمه استيناف مربوط گزارش ارائه نمایند.

نظامي ابتدائيه محکمېمحاکم ابتدائيه عسکری

اووه اويايمه ماده:

ماده هفتاد و هفتم:

(۱) په ولايت کې د مسلحو قواوو د منسوبينو، پوليسو، د ملي امنيت د مؤظفينو او د نورو عمومي رياستونو، وزارتونو او ادارو چې د نظامي تشکيلاتو

(۱) به منظور رسیدگی به جرایم وظیفوی منسوبین قوای مسلح، پولیس، مؤظفین امنیت ملی و منسوبین عسکری و سایر ریاست های عمومی،

- درلودونکې دنظامي منسوبينو د وظيفوي جرمونو دڅېړنې په منظور نظامي ابتدائيه محکمه جوړېږي.
- (۲) نظامي ابتدائيه محکمې دلاندې ديوانونو لرونکي دي:
- ۱- د مسلحو قواوو ديوان.
 - ۲- د سرحدي قواوو او ملي پوليسو ديوان.
 - ۳- د ملي امنيت د مؤظفينو ديوان.
 - ۴- د نورو وزارتونو او ادارو ديوان چې د نظامي تشکيلاتو لرونکي وي.
 - ۵- دولایتونو د ابتدائيه نظامي محاکم.
- (۳) په هغو ولايتونو کې چې تر اوسه نظامي ابتدائيه محکمې جوړې شوې ندي، اړوندې قضېې د ګاونډي ولايت ډېره نېږدې نظامي ابتدائيه محکمه څېړي.
- (۴) ددې مادې په (۱) فقره کې درج شوې محکمې، ورته راغلې قضېې د قانون د حکمونو پر بنسټ ابتداء څېړي.
- (۵) د مرکزي او ولايتونو د ابتدائيه نظامي محکمو رئيسان د خپلو اجرااتو رپوټ د اړوندې نظامي استيناف محکمې وزارت ها و ادارات دارای تشکيلات عسکري، محاکم ابتدائيه عسکري در هر ولايت ايجاد می گردد.
- (۲) محاکم ابتدائيه عسکري دارای ديوان های ذيل می باشد:
- ۱- ديوان قواي مسلح.
 - ۲- ديوان پوليس ملي و قواي سرحدي.
 - ۳- ديوان مؤظفين امنيت ملي.
 - ۴- ديوان ساير وزارت ها و ادارات دارای تشکيلات عسکري.
 - ۵- محاکم ابتدائيه عسکري ولايات.
- (۳) در ولاياتی که تا کنون محاکم ابتدائيه عسکري ايجاد نگريده، قضايای مربوط را نزديکترين محکمه ابتدائيه عسکري ولايت همجوار مورد رسيدگی قرار می دهد.
- (۴) محاکم مندرج فقره (۱) اين ماده قضايای وارده را طبق احکام قانون ابتداء رسيدگی می نمايند.
- (۵) رؤسای محاکم ابتدائيه عسکري مرکزی و ولايات از اجراات خود به رياست محکمه استيناف عسکري مربوط

ته ورکوي.

د خپرنې واک

اته اويايمه ماده:

نظامي ابتدائيه محکمې، د لاندې جرمونو
د خپرنې واک لري:

۱- هغه جرمونه چې د نظامي منسوب له
خوا د دندې د اجراء په وخت کې يا يې
د اجراء له امله ارتکاب شوي وي.

۲- هغه جرمونه چې په د نظامي
تشکيلاتو کې شامل د ملکي کارکوونکي
په واسطه د دندې د اجراء په وخت کې
يا په جزوتام، قطعه او تحصيلي يا بنوونيزه
مؤسسه کې د هغې د اجراء له امله
ارتکاب شوي وي.

۳- د نظامي اسرارو دافشاء او د وسلې،
مهماتو، چاودېدونکو موادو، تخنيک او
نورو نظامي وسايلو په ورکېدو، پيرلو او
پلورلو، سرقت، اختلاس او غير قانوني
ترلاسه کولو پورې اړوند جرمونه.

د درانه جرم خپرنې

نه اويايمه ماده:

که چېرې يو شمېر ملکي او نظامي

گزارش می دهند.

صلاحيت رسيدگي

ماده هفتاد وهشتم:

محاکم ابتدائيه عسکری صلاحيت
رسيدگي جرايم ذيل را دارا می باشند:

۱- جرايمي که حين اجرای وظيفه يا به
اثر اجرای آن توسط منسوب عسکری
ارتکاب شده باشد.

۲- جرايمي که توسط کارکن
ملکی شامل تشکيلات عسکری حين
اجرای وظيفه يا به اثر اجرای
آن در جزوتام، قطعه، مؤسسه
تحصيلي يا تعليمي ارتکاب
شده باشد.

۳- جرايم مربوط به افشای اسرار
عسکری، مفقودی، خريد و فروش،
سرقت، اختلاس و اکتساب
غير قانونی سلاح، مهمات، مواد
منفلقه، تخنيک و ساير وسايل عسکری.

رسيدگي جرم سنگين

ماده هفتاد ونهم:

هرگاه عده از اشخاص ملکی و عسکری

به ارتکاب یک یا بیش از یک جرم متهم باشند، رسیدگی به قضایای آن مربوط به محکمه ای می باشد که جرم سنگین در حوزه صلاحیت آن ارتکاب گردیده باشد.

در صورتی که جرایم ارتكابی از نگاه مجازات پیش بینی شده در قانون مساوی باشد، صلاحیت رسیدگی جرم مذکور مربوط به محاکم عسکری می باشد.

در جرایم مشترک افسران، بریدملان و ساتنمنان و سربازان، رسیدگی قضیه در مرحله استیناف از صلاحیت دیوان جرایم افسران محکمه استیناف عسکری می باشد.

صلاحیت محاکم عسکری در

دعوی حق العبد

ماده هشتادم:

جرایمی که رسیدگی به آنها از صلاحیت محاکم عسکری باشد، دعوی حق العبدی ناشی از آن در صورتی که توأم با اقامه دعوی جزائی باشد،

اشخاص د یوه یا له یوه څخه د زیاتو جرمونو په ارتکاب تورن وي، د هغو د قضیو څېړل په هغې محکمې پورې مربوط دي چې د روند جرم د هغې د واک په حوزه کې ارتکاب شوی وي.

په هغه صورت کې چې ارتكابي جرمونه په قانون کې د اټکل شوو مجازاتو له نظره برابروي، د نوموړي جرم څېړل په نظامي محکمو پورې اړه لري.

د افسرانو، بریدملانو او ساتنمنانو او سرتېرو په ګډو جرمونو کې، د قضیې څېړل د استیناف په پړاو کې د نظامي استیناف د محکمې د افسرانو، بریدملانو او ساتنمنانو او سرتېرو د جرمونو د دیوان واک دی.

د حق العبد په دعوي کې د نظامي

محکمو واک

اتیایمه ماده:

هغه جرمونه چې څېړل یې د نظامي محکمو واک وي، له هغو څخه را پیدا شوې حق العبدی دعوي هم، په هغه صورت کې چې د جزایي اجرااتو دعوي

د اقامي سره يو ځای وی، د جزايي اجراءاتو د قانون د حکمونو مطابق د نظامي محکمو په واک کې شامل دی. مطابق احکام قانون اجراءات جزائي نيز شامل صلاحيت محاکم عسکري می باشد.

شپږم فصل

د قضائيه قوې په قاضيانو او

کارکوونکو پورې اړوندې چارې

د قضاء د انسلاک شرطونه

يو اتيایمه ماده:

(۱) د لاندې شرطونو لرونکی شخص د سترې محکمې د عالي شوري په وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوري دقاضي په توگه منسلک او ټاکل کېږي:

۱- د انسلاک په وخت کې لږترلږه لس کاله د افغانستان د اسلامي جمهوريت د تابعیت لرل.

۲- د واکمنې محکمې په حکم د جنایت یا جنحې په عمدي جرم نه محکومیت.

۳- د شرعياتو یا حقوقو د لېسانس یا له هغه څخه د لوړ تحصيلي سند یا د دولت له رسمي ديني دارالعلومونو او مدرسو څخه د تحصيلي سند يايې د معادل لرل.

۴- په ساري ناروغيو یا داسې معلولیتونو

فصل ششم

امور مربوط به قضات و

کارکنان قوه قضائيه

شرایط انسلاک قضاء

ماده هشتاد ویکم:

(۱) شخص واجد شرایط ذیل به پیشنهاد شورای عالی ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور به حیث قاضی منسلک و تعیین می گردد:

۱- داشتن حداقل ده سال تابعیت جمهوری اسلامی افغانستان حين انسلاک.

۲- عدم محکومیت به جرم جنایت یا جنحه عمدي به حکم محکمه ذیصلاح.

۳- داشتن سند تحصيلی لسانس شرعيات یا حقوق و یا بالاتر از آن و یا سند تحصيلی از دارالعلوم ها و مدارس دينی رسمی دولت و یا معادل آن.

۴- عدم مصاب بودن به امراض ساری

چې د دندې د اجراء خنډ وگرځي، اخته نه وي.

۵- د قضاء په کادر کې د انسلاک په وخت کې لږترلږه د درويشت کلنۍ سن بشپړول.

۶- د قضايي ستاز دورې په برياليتوب سره تېرول.

(۲) که چېرې د شرايطو لرونکو داوطلبانو شمېر د اړتيا له حد څخه زيات وي، ستره محکمه کولی شي د جذب او شاملېدو لپاره خاص شرايط وضع کړي.

(۳) هغه اشخاص چې ددې قانون له انفاذ د مخه د قضاء په مسلک پورې منسلک شويدي، ددې مادې د (۱) فقرې په (۶) جزء کې له درج شوي حکم څخه مستثني دي او د اهليت او وړتيا له مخې په اړوندو دندو گمارل کېږي.

سوگند

دوه اتيايمه ماده:

قاضي د دندې له اشغال مخکې، د سترې محکمې د عالي شوري په وړاندې لاندې حلف پر ځای کوي:

يا معلوليت هائیکه مانع اجرای وظیفه گردد.

۵- اکمال حداقل سن بیست و سه سالگی حین انسلاک در کادر قضاء.

۶- سپری نمودن موفقانه دوره ستاز قضائی.

(۲) هرگاه تعداد داوطلبان واجد شرایط بیشتر از حد ضرورت باشد، ستره محکمه می تواند شرایط خاصی را برای جذب و شمولیت وضع نماید.

(۳) اشخاصی که قبل از انفاذ این قانون به مسلک قضاء منسلک شده اند، از حکم مندرج جزء (۶) فقره (۱) این ماده مستثنی بوده، به اساس اهليت و شایستگی در وظایف مربوط گماشته می شوند.

سوگند

ماده هشتاد و دوم:

قاضی قبل از اشغال وظیفه، در حضور شورای عالی ستره محکمه حلف آتی را به جا می آورد:

«د ستر او عادل خدای(ج) په نوم سوگند یادوم چې د قضاء دنده په بشپړه امانت، رېښتینولۍ او ناپلوی سره اجراء او د اسلام د شریعت، اساسي قانون او د هېواد د نورو قوانینو حکمونو ته دره ناوی کوم او تطبیقوم یې او د دندې اسرار ساتم. په مستقیمه یا غیر مستقیمه توګه په خیانت، حق تلفي، بې عدالتي، قانون ماتونې او رشوت اخیستلو لاس نه پورې کوم».

د تحلیف متن د قاضي له لاسلیک وروسته په هغه محکمه کې چې پکې دنده سرته رسوي، خړول کېږي.

د قاضیانو او کارکوونکو مقررېدل او

تبدیلی

دري اتيایمه ماده:

د قضائیه قوې د قاضیانو د لومړي بست او له هغه څخه پورته بستونو ذاتي چارې د عالي شوري په تصویب او د سترې محکمې د رئیس پر وړاندیز او د جمهور رئیس په منظوري صورت مومي.

د دوه یم بست د قاضیانو او له هغه څخه

«سوگند یاد می کنم به نام خداوند بزرگ و دادگر(ج) که وظیفه قضاء را با کمال امانت، صداقت و بی طرفی اجراء و احکام شریعت اسلام، قانون اساسی و قوانین کشور را احترام و تطبیق نموده اسرار وظیفه را حفظ می نمایم.

به صورت مستقیم یا غیر مستقیم به خیانت، حق تلفی، بی عدالتی، قانون شکنی و اخذ رشوت مبادرت نمی ورزم».

متن تحلیف بعد از امضاء قاضی در محکمه ای که در آن اجرای وظیفه می نماید، تعلیق می گردد.

تقرر و تبدل قضات و

کارکنان

ماده هشتاد و سوم:

امور ذاتی قضات قوه قضائیه شامل بست های اول و بالاتر از آن به تصویب شورای عالی و پیشنهاد رئیس ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور صورت می گیرد.

امور ذاتی قضات بست دوم و یا

پاڻينتر از آن به پيشنهاد آمر
عمومي قوه قضائيه تصويب شوراي عالي
و منظوري رئيس ستره محكمه صورت
مي گيرد.

امور ذاتي كاركنان اداري قوه قضائيه
مطابق قانون كاركنان خدمات ملكي
صورت مي گيرد.

تبديلي قضات

ماده هشتاد و چهارم:

قاضي طور عادي قبل از سه سال تبديل
شده نمي تواند، مگر به اثر تقاضاي
خودش با ارائه دلایل مؤجه كه طرف
قناعت ستره محكمه واقع گردد و يا
حسب لزوم ديد اداره.

تبديلي قاضي طور عادي هر سه سال در
ماه حوت صورت گرفته و از آغاز سال
بعد نافذ مي گردد.

پذيرش مجدد قاضي مستعفي

ماده هشتاد و پنجم:

قاضي مستعفي در صورت مراجعه دوباره
به ستره محكمه به عين رتبه زمان
استعفاء پذيرفته مي شود.

د تيتو بستونو ذاتي چارې د قضائيه قوې د
لوی آمر په وړاندیز د عالي شورې په
تصويب او د سترې محكمې د رئيس په
منظوري صورت مومي.

دقضائيه قوې د اداري كار كوونكو ذاتي
چارې د ملكي خدمتونو د كار كوونكو
د قانون مطابق صورت مومي .

د قاضيانو تبديلي

څلور اتيایمه ماده:

قاضي په عادي ډول له دريو کلونو څخه
د مخه نشي تبديليدلی، خو په خپله غوښتنه
د موجهو دليلونو په وړاندې کولو سره
چې د سترې محكمې د قناعت وړ
وگرځي يا د ادارې د لزوم ديد له مخې.

د قاضي تبديلي په عادي توگه هر درې
کاله د کب په مياشت کې صورت مومي
او د راتلونکي کال له پيل څخه نافذېږي.

د مستعفي قاضي بيا منل

پنځه اتيایمه ماده:

مستعفي قاضي سترې محكمې ته د بيا
مراجعي په صورت کې د استعفي د وخت
په عين رتبه منل کېږي.

د قاضيانو تقاعد

شپږ اتيایمه ماده:

(۱) قاضي په لاندې حالاتو کې متقاعد کېږي:

۱- د (۶۵) کلني سن له بشپړولو وروسته.
 ۲- دايمي کلي معلوليت او دوامداره ناروغي چې د دندې د سرته رسولو خنډ شي.

۳- نور هغه حالات چې په تقينې سندونو کې اټکل شويدي.

(۲) ملکي او نظامي قاضي د (۶۵) کلنۍ سن او د (۴۰) کاله بالفعل خدمت په بشپړېدو تقاعد ته سوق کېږي او نه تمدیدېږي.

د کار د قانون او دهغه د اړوند تقينېسندونو تطبيقول

اووه اتيایمه ماده:

(۱) هغه شرايط او حالات چې د قاضيانو او د قضائيه قوې د قاضيانو او نورو کارکوونکو د ذاتي چارو او دنده ييزو مکلفيتونو په اړه پدې قانون کې وړاندوينه نه وي شوي، د کار د قانون د حکمونو او په

تقاعد قضات

ماده هشتاد و ششم:

(۱) قاضي در حالات آتی متقاعد می گردد:

۱- بعد از اكمال سن (۶۵) سالگی.
 ۲- معلوليت کلی دايمي و مريضی های صعب العلاج که مانع اجرای وظیفه گردد.

۳- سایر حالاتی که در اسناد تقينی پيش بينی گردیده است.

(۲) قاضي ملکی و عسکری با اكمال سن (۶۵) سالگی یا چهل سال خدمت بالفعل به تقاعد سوق گردیده و تمدید نمی گردد.

تطبيق قانون کار و اسناد تقينیمرتبط به آن

ماده هشتاد و هفتم:

(۱) شرایط و حالاتی که به ارتباط امور ذاتی و مکلفیت های وظیفوی قضات و سایر کارکنان قوه قضائیه در این قانون پيش بينی نشده باشد، طبق احکام قانون کار و

هغه پورې د اړوندو نورو تقنيني سندونو مطابق تر اجراء لاندې نيول کېږي.

(۲) د قاضيانو په ترفيع کې ددې مادې په (۱) فقره کې د درج شوو تقنيني سندونو پر شرايطو سربيره د قاضيانو د قضائي فيصلو او قرارونو څرنگوالي هم په نظر کې نيول کېږي.

حقوق، امتيازونه او مكافات

اته اتيایمه ماده:

د اساسي قانون د (۱۵۵) مادې د حکم له په پام کې نيولو سره د سترې محکمې رئيس، غړو، قضايي مستشارانو او قاضيانو ته د قانون په واسطه مناسب معاش ټاکل کېږي.

مسلكي امتياز

نه اتيایمه ماده:

قاضيانو ته د قضايي کادر امتياز ورکول کېږي. د کادري درجې په تثبيتولو، د ارتقاء په شرايطو او د کادري امتياز د اندازې په ټاکلو پورې اړوندې چارې د جلا تقينې سند په واسطه تنظيمېږي. د قضايي کادر امتياز د معاش جزء دی.

سایر اسناد تقينې مرتبط به آن مورد اجراء قرار می گيرد.

(۲) در ترفيع قضات علاوه بر شرايط مندرج فقره (۱) اين ماده چگونگی فيصله ها و قرارهای قضائي قضات در نظر گرفته می شود.

حقوق، امتيازات و مكافات

ماده هشتاد و هشتم:

با رعايت حکم ماده (۱۵۵) قانون اساسی برای رئيس، اعضای ستره محکمه، مستشاران قضائي و قضات معاش مناسب توسط قانون تعيين می گردد.

امتياز مسلكي

ماده هشتاد ونهم:

برای قضات امتياز، کادر قضائي پرداخته می شود. امور مربوط به تثبيت درجه کادری، شرايط ارتقاء و تعيين اندازه امتياز کادری طبق سند تقينې جداگانه تنظيم می گردد. امتياز کادر قضائي جزء معاش می باشد.

تقدير نامي

نوي يمه ماده:

(۱) د قضائيه قوې قاضيانو او اداري کارکوونکو ته لومړۍ او دوه يمه درجه تقدير نامه، له قانون سره سم د سترې محکمې د رئيس په وړاندیز او د جمهور رئيس په منظوري او يا مستقيماً د جمهور رئيس لخوا ورکول کېږي.

(۲) د قضائيه قوې قاضيانو او اداري کارکوونکو ته درېمه درجه تقدير نامه، تحسين نامه او نقدي مکافات، د سترې محکمې د ديوانونو د رئيسانو، د قضائيه قوې د اداري د عمومي آمر، د استيناف محکمو د رئيسانو او يا د سترې محکمې د ادارو د رئيسانو په وړاندیز او د سترې محکمې د رئيس په منظوري او يا مستقيماً د سترې محکمې د رئيس لخوا ورکول کېږي.

تقدير نامه ها

ماده نودم:

(۱) تقديرنامه درجه اول و درجه دوم برای قضات و کارکنان اداری قوه قضائیه طبق قانون به اساس پیشنهاد رئیس ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور و یا مستقیماً توسط رئیس جمهور اعطاء می گردد.

(۲) تقديرنامه درجه سوم، تحسين نامه و مکافات نقدي برای قضات و کارکنان اداری قوه قضائیه به اساس پیشنهاد رؤسای دیوان های ستره محکمه، آمر عمومی اداری قوه قضائیه، رؤسای محاکم استیناف و یا رؤسای ادارات ستره محکمه و منظوری رئیس ستره محکمه و یا مستقیماً از طرف رئیس ستره محکمه اعطاء می گردد.

اووم فصل

جزايي مسئوليت

د قاضي توقيف

يونوي يمه ماده:

(۱) قاضي د جمهور رئيس له حكم پرته نيول، توقيف يا تعقيب كيدى نه شي د مشهود جرم حالات لدې حكم څخه مستثني دي.

(۲) كه چېرې قاضي له دندې څخه په راپيدا شوي جرم تورن شي، د سترې محكمې د رئيس لخوا د تحقيق د امر له صادرېدو وروسته د پلټنې هيئت د قضيې تحقيق بشپړوي او تدقيق او مطالعاتو د رياست د تدقيق هيئت هغه څېرې (تدقيقوي) او دقاضي دمؤقت انفصال وړاندېز سترې محكمې ته وړاندې كېږي.

(۳) د سترې محكمې عالي شوري، د پانډو له كتنې او د هغه د دفاع له اورېدو وروسته په هغه صورت كې چې تور وارد وي، د هغه مؤقت انفصال تصويبي او د اساسي قانون د (۱۳۳) مادې د حكم مطابق د قاضي د عزل حكم د جمهور

فصل هفتم

مسئوليت جزائي

توقيف قاضي

ماده نود ويكم:

(۱) قاضي را نمى توان بدون حكم رئيس جمهور گرفتار، توقيف يا تعقيب نمود. حالات جرم مشهود از اين حكم مستثنا است.

(۲) هرگاه قاضي به جرم ناشى از وظيفه متهم گردد، بعد از صدور امر تحقيق از جانب رئيس ستره محكمه، هيئت تفتيش تحقيق قضيه را تكميل و هيئت تدقيق رياست تدقيق و مطالعات آنرا تدقيق و پيشنهاد انفصال مؤقت قاضي به ستره محكمه تقديم مى گردد.

(۳) شوراي عالي ستره محكمه بعد از ملاحظه اوراق و استماع دفاع وى در صورتى كه اتهام وارد باشد، انفصال مؤقت وى را تصويب و مطابق حكم ماده (۱۳۳) قانون اساسى حكم عزل قاضي از حضور رئيس جمهور

رئيس له حضور څخه ترلاسه او قاضي محاکمې ته سوق کېږي. حاصل و قاضي به محاکمه سوق مي گړدد. (۴) د تورن محاکمه د سترې محکمي د عالي شوري په واسطه صورت مومي. (۴) محاکمه متهم توسط شورای عالی ستره محکمه صورت می گیرد. طرز رسیدگی، مجازات و سایر مسایل مربوط آن در سند تقنینی جداگانه تنظیم می گردد. کي تنظيمېږي. نورې اړوندې مسئلې په جلا تقنیني سند کې تنظيمېږي.

اتم فصل

د قضايي مراقبت اداره

تشکیل

دوه نوي یمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره د سترې محکمي په چوکاټ کې جوړه او فعالیت کوي.

ترکیب

دري نوي یمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره له رئیس، مسلکي غړو او اداري کارکوونکو څخه مرکبه ده چې شمېرېې د کار د حجم له مخې د سترې محکمي لخوا ټاکل کېږي.

فصل هشتم

اداره مراقبت قضائي

تشکیل

ماده نود و دوم:

اداره مراقبت قضائي، در چوکات ستره محکمه تشکیل و فعالیت می نماید.

ترکیب

ماده نود و سوم:

اداره مراقبت قضائي مرکب از رئیس، اعضای مسلکی و کارکنان اداری می باشد که تعداد آن بنابر حجم کار از طرف ستره محکمه تعیین می گردد.

د قاضيانو د وظيفوي جرمونو تعقيب

څلور نوي يمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره، خپلې دندې د سترې محکمې د رئيس تر اثر لاندې او د پلټنې او تدقيق له ادارو سره په همکارۍ کې سرته رسوي.

دغه اداره د قاضيانو د وظيفوي جرمونو تعقيب په غاړه لري، او د قاضيانو په هکله قضايي حکمونه تنفيذ او تطبيقوي.

د قضايي مراقبت د ادارې فعاليت

پنځه نوي يمه ماده:

د قضايي مراقبت اداره خپل فعاليت د جلا مقررې مطابق تنظيموي چې د سترې محکمې د عالي شوري لخوا تصويب او نافذېږي.

د نظامي محکمو د منسوبينو ذاتيچاري

شپږ نوي يمه ماده:

د نظامي محکمو د قاضيانو او اداري منسوبينو ذاتي چارې د بريد جنرال په بست او يا د هغه څخه په لوړو بستونو

تعقيب جرايم وظيفوي قضات

ماده نود وچهارم:

اداره مراقبت قضائي، وظيف خود را تحت اثر رئيس ستره محکمه و در همکارى با ادارات تفتيش و تدقيق ايفاء مى نمايد.

اين اداره تعقيب جرايم وظيفوي قضات را به عهده داشته، احکام قضائي در مورد قضات را مورد تنفيذ و تطبيق قرار مى دهد.

فعاليت اداره مراقبت قضائي

ماده نود و پنجم:

اداره مراقبت قضائي فعاليت خود را طبق مقررۀ جداگانه تنظيم مى نمايد که از جانب شوراي عالي ستره محکمه تصويب و نافذ مى گردد.

امور ذاتي منسوبين محاکمعسکري

ماده نود و ششم:

امور ذاتي قضات و منسوبين اداري محاکم عسکري در بست بريد جنرال و بالاتر از آن به اساس

تصويب شوراى عالي ستره محكمه و
پيشنهاد رئيس ستره محكمه و
منظورى رئيس جمهور صورت
مى گيرد.

تقرر، تبديل، ترفيع، تقاعد، رفع آن،
اعطای موافقه و قبولی استعفاى
قضات محاکم عسکری شامل بست
دگروال و پايتر از آن به پيشنهاد آمر
عمومی ادارى قوه قضائيه و
منظورى رئيس ستره محكمه صورت
مى گيرد.

درنظر گرفتن چگونگی فيصله های

قضات در ترفيع

ماده نود وهفتم:

در ترفيع قضات علاوه بر شرايط
قانون مامورين دولت و قانون امور
ذاتی افسران، چگونگی فيصله های
قضات نیز در نظر گرفته
مى شود.

کې دسترې محکمې د عالي شوري پر
تصويب او د سترې محکمې د رئيس په
وړاندیز او د جمهور رئيس په منظوري
صورت مومي.

د دگروال او له هغه څخه په ټيټ بست
کې شامل د نظامي محکمو د قاضيانو
مقرري، تبديلبدل، ترفيع، تقاعد، د موافقې
ورکول او داستغفي منل دقضائيه قوې د
اداري لوي آمر په وړاندیز او دسترې
محکمې درئيس په منظوري صورت
مومي.

په ترفيع کې د قاضيانو د فيصلو د

څرنگوالی په پام کې نيول

اووه نوي يمه ماده:

د قاضيانو په ترفيع کې، د دولت د
مامورينو د قانون او د افسرانو د ذاتي
چارو د قانون پر شرايطو برسېره، د
قاضيانو د فيصلو څرنگوالی هم په پام کې
نيول کېږي.

د تقينې سندونو د حکمونو مطابق دحقوق او امتيازونو اجراء

اته نوي يمه ماده:

د قضائيه قوې د قاضيانو، کار کوونکو او نورو نظامي منسوبانو حقوق، امتيازونه، معاش، ترفيع، د رتبې يا درجې تثبيت، تفريحي، ضروري، د ناروغۍ رخصتي او نورې ذاتي چارې د کار، د دولت د مامورينو، د افسرانو د ذاتي چارو او نورو اړوندو تقينې سندونو د حکمونو مطابق اجراء کېږي.

د نظامي قاضيانو د قضايي کادرامتياز

نه نوي يمه ماده:

نظامي قاضيان د نورو قاضيانو په څېر د قانون مطابق، د قضايي کادر له امتيازي معاش څخه ګټه اخلي.

د نظامي محکمو د قاضيانو اومنسوبينو مکلفيت

سلمه ماده:

د نظامي محکمو قاضيان او منسوبين ددې

اجراي حقوق و امتيازات طبقاحکام اسناد تقينې

ماده نود وهشتم:

حقوق، امتيازات، معاش، ترفيع، تثبيت رتبه يا درجه، رخصتي هاي تفريحي، ضروري، مريضی و ساير امور ذاتی قضات، کارکنان و ساير منسوبان عسکری قوه قضائيه طبق احکام قوانين کار، مامورين دولت، امور ذاتی افسران و ساير اسناد تقينې مربوط اجراء می گردد.

امتياز کادر قضائي قضاتعسکری

ماده نود ونهم:

قضات عسکری مانند ساير قضات از معاش امتيازی کادر قضائي طبق قانون استفاده می نمایند.

مکلفيت قضات و منسوبين محاکمعسکری

ماده صدم:

قضات و منسوبين محاکم عسکری

قانون او نورو تقنيني سندونو د حکمونو په رعايتولو مکلف دي او پدې قانون او نورو اړوندو تقنيني سندونو کې له درج شوو حقوقو او امتيازونو څخه برخمن کېږي.

مکلف به رعايت احکام اين قانون و ساير اسناد تقينی بوده، از حقوق و امتيازات مندرج در اين قانون و ساير اسناد تقينی مربوط مستفيد می گردند.

نهم فصل

متفرقه حکمونه

د قاضيانو جامې

يوسلو يوه يمه ماده:

قاضيان د محاکمې د غونډو د جوړېدو په وخت هغه مخصوصي جامې چې په اړونده مقررې کې اټکل شويدي، ملبس وي.

د پېژندې کارت

يوسلو دوه يمه ماده:

قاضيان مخصوص کارت لري چې ډول او محتوي يې د سترې محکمې لخوا ترتيب او ټاکل کېږي.

د مهر لړل

يوسلو درېيمه ماده:

د سترې محکمې ديوانونه، د استيناف،

فصل نهم

احکام متفرقه

لباس قضات

ماده یکصد و یکم:

قضات در هنگام تدویر جلسات محاکمه به لباس مخصوص که در مقررې مربوط پيش بينی شده است، ملبس می باشند.

کارت هويت

ماده یکصد و دوم:

قضات دارای کارت هويت مخصوص می باشند که شکل و محتوای آن از طرف ستره محکه ترتيب و تعيين می گردد.

داشتن مهر

ماده یکصد و سوم:

ديوان های ستره محكمه، محاکم

استيناف، ابتدائيه و ادارات و ثايق، آمریت عمومي اداري قوه قضائيه و دواير مرکزی ستره محكمه دارای مهر مخصوص می باشند.

امنیت قضات و محاکم

ماده یکصد و چهارم:

(۱) وزارت امور داخله و سایر مراجع ذیربط مکلف اند امنیت و حفاظت قضات و دفاتر مربوط و ادارات محاکم را تأمین نمایند.

(۲) مراجع مندرج فقره (۱) این ماده مکلف اند فیصله ها و قرارهای قطعی و نهائی محاکم را تطبیق نمایند.

ثبت دارائی

ماده یکصد و پنجم:

اعضای شورای عالی ستره محكمه، آمر عمومی اداري قوه قضائيه، مستشاران، رؤسای مرکزی، رؤسای محاکم استیناف و سایر قضات محاکم مسئولین ثبت اسناد و وثایق مکلف اند قبل از اشغال وظیفه دارائی منقول و غیر منقول شانرا طبق قانون ثبت

ابتدائيه محكمې او دوښايغو ادارې، د قضائيه قوې اداري عمومي آمریت او د سترې محكمې مرکزي ادارې مخصوص مهرونه لري.

د قاضیانو او محکمو امنیت

یوسلو څلورمه ماده:

(۱) د کورنیو چارو وزارت او نورې اړوندې مراجع مکلفې دي د قاضیانو او د محکمو د اړوندو دفترونو او ادارو خونديتوب او ساتنه تأمین کړي.

(۲) د دې مادې په (۱) فقره کې درج شوې مراجع مکلفې دي، د محکمو قطعي او نهايي فیصلې او قرارونه تطبیق کړي.

د شتمنی ثبت

یوسلو پنځمه ماده:

د سترې محكمې د عالي شورې غړی، د قضائيه قوې اداري لوی آمر، مستشاران، مرکزي رئیسان، د استیناف د محکمو رئیسان او د محکمونو قاضیان او د سندونو د وثایغو د ثبت مسئولین مکلف دي د دندې له اشغال دمخه خپلې منقولې او غیر منقولې شتمنۍ، له قانون سره سم

ثبت کړي.

نمايند.

تشریفاتى مقاممقام تشریفاتى

يوسلو شپږمه ماده:

ماده یکصد و ششم:

په رسمي مراسمو کې، د سترې محکمې رئیس د جمهور رئیس ښي اړخ ته د جمهور رئیس له مرستیالانو وروسته، د سترې محکمې غړي د وزیرانو په اړخ کې، د استیناف د محکمو رئیسان د والیانو ښي اړخ او د ولسوالیو د محکمو رئیسان د ولسوالانو ښي اړخ ته موقعیت نیسي.

د مراسم رسمي، رئیس ستره محکمه به طرف راست رئیس جمهور بعد از معاونان رئیس جمهور، اعضای ستره محکمه در جنب وزراء، رؤسای محاکم استیناف به طرف راست والی ها و رؤسای محاکم ولسوالی به طرف راست ولسوالان احراز موقعیت می نمایند.

اختصاصي خپرونهنشریه اختصاصی

يوسلو اوومه ماده:

ماده یکصد و هفتم:

(۱) ستره محکمه د (میزان د جريدې او د قضاء د مجلې) لرونکې ده.
(۲) د محکمو قطعي فیصلې د قضايي واحدې روپې د تعميم، خپرنې او تتبع په منظور، د سترې محکمې د لزوم دید سره سم تکثیر او خپرېږي.

(۱) ستره محکمه دارای نشریه (جريدة میزان و مجله قضاء) می باشد.
(۲) فیصله های قطعی محاکم به منظور تعميم رویه واحد قضائی، تحقیق و تتبع طبق لزوم دید ستره محکمه تکثیر و نشر می گردد.

مسلکي سلاکارمشاور مسلکی

يوسلو اتمه ماده:

ماده یکصد و هشتم:

ستره محکمه د دوو مسلکي سلاکارانو لرونکې ده. ددندو او واکونو حدود او د

ستره محکمه دارای دو مشاور مسلکی می باشد. حدود وظایف، صلاحیت و

فعاليت ڊول پي د جلا مقرري په واسطه
چي د سترې محكمې د عالي شوري لخوا
تصويبېږي، تنظيمېږي.

د قوانينو وړانديز

يوسلو نهمه ماده:

ستره محكمه د نظامي جرمونو د جزاء
قانون تنظيم او د پړاوونو د تېرولو لپاره
پي واکمن مقام ته وړانديز
کوي.

انفاذ

يوسلو لسمه ماده:

دغه قانون د توشېح له نېټې څخه نافذ او په
رسمي جريده کې دې خپور شي او ددې
قانون په نافذېدو سره، د ۱۳۸۴/۲/۳۱
نېټې په (۸۵۱) گڼه رسمي جريده کې خپور
شوی د قضائيه قوې د محکمو د تشکيلاتو او
واک قانون، او د ۱۳۸۹ کال د زمري د
۱۶ نېټې په (۱۰۳۴) گڼه رسمي جريده کې
خپور شوی د نظامي محکمو د تشکيلاتو او
واک قانون او د نورو هغو قوانينو حکمونه
چې د دې قانون د حکمونه له يوه حکم سره
مغاېروي، ملغي کېږي.

طرز فعاليت آنها توسط مقرره جداگانه
که از طرف شورای عالی ستره محكمه
تصويب می شود، تنظيم می گردد.

پيشنهاده قوانين

ماده يكصد ونهم:

ستره محكمه قانون جزای جرایم
عسکری راتنظيم و جهت طی مراحل
قانونی به مقام ذیصلاح پيشنهاده می
نماید.

انفاذ

ماده يكصد و دهم:

این قانون از تاریخ توشیح
نافذ و در جريده رسمی نشر گردد
و با انفاذ این قانون، قانون تشکيلات و
صلاحيت محاکم قوه قضائيه
منتشره جريده رسمی شماره (۸۵۱) مؤرخ
۱۳۸۴/۲/۳۱ و قانون تشکيل و صلاحيت
محاکم عسکری منتشره جريده رسمی
شماره (۱۰۳۴) مؤرخ ۱۶ اسد ۱۳۸۹ و
احکام ساير قوانينی که با حکمی از احکام
این قانون مغاير باشد، ملغی
می گردد.

اشتراک سالانه :

در مرکز وولایات : (۹۰۰) افغانی

برای مامورین دولت : با (۲۵) فیصد تخفیف

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق ، نصف قیمت

برای کتاب فروشی ها با ۱۰ فیصد تخفیف از قیمت روی جلد

خارج از کشور : (۲۰۰) دالر امریکائی .

ISLAMIC REPUBLIC
OF
AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
**OFFICIAL
GAZETTE**

Law on Organization and Jurisdiction of Judiciary
Branch of Islamic Republic of Afghanistan

Date: ۳۰th June .۲۰۱۳

ISSUE NO : (۱۱۰۹)